

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έτος 60 – Τεύχος 3

Μάρτιος 2011

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Εκδόσεων τής Ἐπικοινωνιακῆς καί Μορφωτικῆς
Ἑπιμελείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κηφισίας κ. Κύριλλος

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: Ἀλέξανδρος Ἰ. Κατσιάρας

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ 2010 ΜΕ ΕΝΙΑΥΣΙΑ ΘΗΤΕΙΑ: π. Δημήτριος Τζέρπος, π. Σωφρόνιος Γκουτζίνης, π. Νεόφυτος Ραφαηλίδης, π. Γεράσιμος Ζαμπέλης, π. Ἀθανάσιος Γρίκας καί ὁ κ. Παναγιώτης Σκαλτσῆς, – ΥΠΕΥΘΥΝΗ ἸΛΗΣ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη. – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Χαράλαμπος Κωστόπουλος – ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, Κων. Χολέβας καί Βασίλειος Τζέρπος. – ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου: Ν. Κάλτζιας, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380. Τιμὴ τεύχους 1 € (γιά ὄσους δέν τό δικαιούνται δωρεάν).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
e-mail: efimerios@ecclesia.gr

Στό παρὸν τεύχος φιλοξενοῦνται τοιχογραφίες ἀπὸ ὀρθόδοξο ναὸ τῆς Ἀφρικής.
Τὸ Περιοδικὸ «Ἐφημέριος» δὲν εὐθύνεται γιὰ τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τῶν ἀρθρογράφων του.

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Έτος 60

Μάρτιος 2011

Τεύχος 3

Περιεχόμενα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΤΣΙΑΡΑ Είσοδικόν	3
ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗ Θέματα αισθητικής στή διακόσμηση και επίπλωση του Ίερού Ναού (Α')	4
ΠΡΕΣΒ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Πώς σκιαγραφεί ο απόστολος Παύλος τή ζωή του Ίησού Χριστού; (Β')	8
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ Ο Καππαδόκης Μέγας Βασίλειος και η θεία Λειτουργία του	9
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΡΙΩΤΟΓΛΟΥ Βίωμα και κατήχηση	13
ΠΡΩΤ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΙΝΑΚΟΥΛΑ Ο Βασιλιάς και ο Θρόνος του	16
ΑΡΧΙΜ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΥ Γ. ΜΥΡΟΥ Ενότητα και απολυταρχία στην αίρεση	20
ΠΡΩΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΘΕΡΜΟΥ Ανάσταση μέ άγχος;	23
ΠΡΩΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΛΛΙΑΝΟΥ Τής Προηγιασμένης τό πανίερο θάμβος	25
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΔΡΑΤΣΕΛΛΑ Ο βίος του Αγίου Γερασίμου του Ίορδανίτου	27
Η Βιβλιοθήκη του Έφημερίου	29
Βιβλιοπαρουσίαση	30
Μηνολόγιο	31

«Μερικές φορές, καθώς άντλούσαμε νερό από τίς πηγές, άντλήσαμε μαζί μέ αυτό, χωρίς νά τό καταλάβωμε, και έναν βάτραχο. Παρόμοια πολλές φορές, καθώς καλλιεργούμε τίς άρετές, ύπηρετοϋμε και τίς κακίες πού χωρίς νά φαίνωνται εΐναι συμπεπλεγμένες μαζί τους.

Έπί παραδείγματι: Μέ τήν φιλοξενία συμπλέκεται ή γαστριμαργία, μέ τήν άγάπη ή πορνεία, μέ τήν διάκρισι ή δεινότης, μέ τήν φρόνησι ή πονηρία, μέ τήν πραότητα ή ύπουλότης και ή νωθρότης και ή όκνηρία και ή άντιλογία και ή ιδιορρυθμία και ή άνυπακοή. Μέ τήν σιωπή ή διδασκαλική ύπεροψία, μέ τήν χαρά ή οΐησις, μέ τήν έλπίδα ή όκνηρία, μέ τήν άγάπη πάλι ή κατάκρισις, μέ τήν ήσυχία ή άκηδία και ή όκνηρία, μέ τήν άγνότητα ή πικρή συμπεριφορά, μέ τήν ταπεινοφροσύνη ή παρηγοσία.

Σέ όλα δέ αυτά ακολουθει ώσαν κοινό κολλύριο, ή μάλλον δηλητήριο, ή κενοδοξία».

Άγίου Ίωάννου του Σινάιτου, *Κλίμαξ*,
Μτφρ. Άρχιμ. Ίγνατίου (†),
Έκδόσεις Ί. Μ. Παρακλήτου, Ώρωπός Άττικής 1988, σ. 318.

Σεβαστοὶ πατέρες,

μέ τό πρῶτο μέρος τοῦ κειμένου πού τιτλοφορεῖται «Θέματα αἰσθητικῆς στή διακόσμηση καί ἐπίπλωση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ», ὁ π. Κων. Καραῖσαρίδης ἀναλύει τή σημασία πού ἔχει ἡ διακόσμηση καί ἡ ἐπίπλωση τοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ στή χριστιανική λατρεία. Ὁ π. Κωνσταντῖνος Παπαθανασίου συνεχίζει τήν ἀναφορά στό «Πῶς σκιαγραφεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τή ζωή τοῦ Χριστοῦ», πού φιλοξενεῖται στήν στήλη *Τίνα με λέγουσι οἱ ἄνθρωποι εἶναι;* Στόν «Καππαδόκη Μέγα Βασίλειο καί τή θεία Λειτουργία» του ἀφιερώνει τήν στήλη *Πρός Ἐκκλησιασμόν ὁ καθηγητής κ. Παναγιώτης Ἰ. Σκαλτσῆς.*

«Βίωμα καί κατήχηση» εἶναι τό θέμα τοῦ κ. Ἀλέξανδρου Καραιώτογλου στή στήλη *Πρός Κατήχησιν*, ἐνῶ ὁ π. Ἀντώνιος Πινακούλας στή *Διακονία τοῦ Λόγου* ἀναφέρεται στόν «Βασιλιά καί τόν Θρόνο του», μέ νύξεις γιά τά μηνύματα ἀπό τήν εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ στό Ἱεροσόλυμα τήν Κυριακή τῶν Βαΐων. Ὁ π. Αὐγουστῖνος Μύρου ἐντοπίζει τό καίριο σημεῖο τῆς διαφοροποιήσεως τῶν αἰρετικῶν, τήν καταφυγή «ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης» στή στήλη *Πρός Διάκρισιν καί ὁ π. Βασίλειος Θερμός* κάνει λόγο γιά τήν Ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως καί τά προβλήματα πού παρουσιάζονται καί ἐκφράζει σχετικές ἀπόψεις στή στήλη *Πρός Οἰκοδομήν.*

Στό «Τῆς Προηγιασμένης τό πανίερο θάμβος» ἀφιερώνει τίς *Ἐφημεριακές Ἰγνηλασίες* ὁ π. Κωνσταντῖνος Καλλιανός, τό βίο τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου μᾶς διηγεῖται ὁ Νικόλαος Κ. Δρατσέλλας στό *Συναξάριον* καί στή στήλη τῆς *Βιβλιοθήκης τοῦ Ἐφημερίου* ὁ κ. Σταῦρος Τερζῆς μᾶς παρουσιάζει τίτλους νέων ἐνδιαφερουσῶν γιά τούς κληρικούς ἐκδόσεων. Τέλος, βιβλία πού λαμβάνουμε βρίσκουμε στή *Βιβλιοπαρουσίαση* καί στό *Μηνολόγιο*, στήλες πού ἐπιμελεῖται ἡ κ. Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη, ὅπου ἐκτός ἀπό εἰδήσεις ἔχουμε καί ἐνδιαφέρουσα ἐνημέρωση γιά τήν μισθοδοσία τῶν Ἐφημερίων, τίς συντάξεις καί τό ἐφ' ἅπαξ τῶν κληρικῶν ἀπό τόν π. Γεώργιο Βαμβακίδη, Ἐκπρόσωπο Τύπου τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε.

Καλή Ἀνάσταση!

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας,
Διευθυντής Σύνταξης

Θέματα αισθητικής στή διακόσμηση καί επίπλωση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ (α')

Πρωτ. Κωνσταντίνου Καραϊσαρίδη,
Ἐπ. Καθηγητῆ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Μερικά εἰσαγωγικά

Ἡ διακόσμηση καί επίπλωση τοῦ χριστιανικοῦ Ναοῦ, ἀκόμη καί ἂν θεωρηθεῖ περιφερειακό θέμα σέ σχέση μέ τήν ἀρχιτεκτονική κ.ἄ., διαδραματίζει πολύ σπουδαῖο ρόλο στή χριστιανική λατρεία. Καί τοῦτο, γιατί μία σωστή διακόσμηση καί επίπλωση διευκολύνει τόν πιστό νά μνηθεῖ στό λειτουργικό γεγονός καί νά ἐμβαθύνει βιωματικά στά ἐν τῷ νᾶῳ τελούμενα. Ἀκόμη, μία σωστή διακόσμηση καί επίπλωση ἀναδεικνύει ἕνα πτωχό ἀρχιτεκτόνημα. Ἐνῶ, ἀντίθετα, μία ἀναρχη, ἀταίριαστη, ὑπερβολική καί προκλητική επίπλωση μπορεῖ νά «καταδικάσει» ἕνα σωστό καί μεγαλοπρεπές οἰκοδόμημα.

Τό ἴδιο συμβαίνει καί στόν καθημερινό μας βίο. Ἐνα πτωχό καί ταπεινό, ἀλλά καθαρό καί νοικοκυρεμένο, σπίτι ὄχι μόνο δέ δημιουργεῖ ἀρνητικά σχόλια, ἀλλά προκαλεῖ θετικά σχόλια καί ἔπαινο γι' αὐτούς πού τό φροντίζουν. Ἀντίθετα, ἕνα μεγαλόπρεπο καί πολυτελές, ἀλλά ἀκατάστατο, ἀνοικοκύρευτο ἐσωτερικά καί ἐξωτερικά, σπίτι ἐπιφέρει ἀρνητικά σχόλια.

Ἄς μείνουμε, ὅμως, στήν ὀρολογία τοῦ σπιτοῦ γιά τόν Ἱερό Ναό, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁ Θεός καί ἡ λατρευτική μας παράδοση τόν ὀνομάζει «οἶκο τοῦ Θεοῦ»¹. Καί μάλιστα, ἀπό τήν ἐποχή ἀκόμη τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἔδωσε σαφεῖς ὁδηγίες γιά τήν κατασκευή τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου² ἀρχικά, καί τήν οἰκοδόμηση τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων³ στή συνέχεια. Τό τελευταῖο ἀναδεικνύει τή σημασία τοῦ Ναοῦ καί τήν εὐθύνη μας ἀπέναντι στόν τρόπο οἰκοδόμησης καί επίπλωσής του.

Ἐτσι, ὅπως ἡ ἀρχιτεκτονική μορφή τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ δίδει μία εἰκόνα καί προδίδει μία νοοτροπία, ἕνα ἦθος, κατά τόν ἴδιο τρόπο ἡ επίπλωση καί ἡ διακόσμησή του φανερόνουν ἀνάλογο ἦθος καί δημιουργοῦν στούς εἰσερχομένους ἀνάλογα συναισθήματα καί πνευματικά ἀποτελέσματα.

Σίγουρα, ἐκτός ἀπό ἐμᾶς τούς ἱερωμένους καί τούς συνεργάτες μας, εὐθύνη ἔχουν καί τά εἰδικά καταστήματα ἢ οἱ σχετικές βιοτεχνίες κατασκευῆς ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν. Λειτουργώντας οἱ ὡς ἄνω μέ τούς νόμους τῆς ἐλεύθερης ἀγορᾶς δημιουργοῦν αισθητικές παραδόσεις, ὄχι πάντοτε μέ κίνητρα θεολογικά καί πνευματικά, ἀλλά κυρίως ἐμπορικά. Ἐτσι καί σ' αὐτόν τόν τομέα, ὅπως καί στά ἱερά ἄμφια κ.λπ., δημιουργεῖται κάθε φορά τάση, σχετική ἀντίληψη, μόδα, ὅπως τά ἐκκλησιαστικά εἶδη «ρωσικῆς τεχνοτροπίας» κ.ἄ.

Όλα όμως καλύπτονται κάτω από τον ευρύχωρο και άκατανόητο μανδύα της βυζαντινής μεγαλοπρέπειας, του «βυζαντινού» γενικώς και παραθεωρείται ότι αυτό που ονομάζουμε «βυζαντινό» αναφέρεται σε χρονικό διάστημα διάρκειας χιλίων χρόνων με μακρά εξελικτική πορεία, ακόμη και μέσα από αντιθέσεις.

Πέραν των έμπορικων κινήτρων των κατασκευαστών, τό θέμα αυτό υποθάλπεται, γίνεται άνεκτό και, γιατί όχι, ένθαρρύνεται από τό έλλοχευόν ψυχολογικό ένθικό άπωθημένο νά χτίσουμε όλοι μας σέ όποιαδήποτε γωνιά τής πατρίδας μας από μία «Άγια-Σοφία». Τώρα, άν ή «Άγια Σοφία» τής Κωνσταντινουπόλεως ήταν τό άποκορύφωμα μιās διαδικασίας, όπως γιά τήν άρχαιότητα ό Παρθενώνας, γιά τούς έχοντας τό ψυχολογικό σύνδρομο, τό άπωθημένο, αυτό δέ λέει τίποτε. Τό πάν είναι νά γίνει τό όνειρο πραγματικότητα.

Άφοϋ έλεγχος ούσιαστικός δέν ύπάρχει, ή άνεύρεση τών οικονομικών πόρων έμφανίζεται ως τό μόνο όρατό και πειστικό έμπόδιο. Άν οί πόροι εύρεθούν, και ως γνωστόν εύκολα συμερίζονται τό όνειρο τής «Άγια-Σοφιάς» και άλλοι, άφοϋ ως άπωθημένο ύπάρχει στό ένθικό ύποσυνείδητο, τό πράγμα όδεύει ταχύτατα και έτσι σέ μικρό σχετικά διάστημα έχουμε άλλη μία «Άγια-Σοφία». Η μπορεί νά χρειασθούν και μερικές δεκαετίες, άρκεί τό όνειρο νά γίνει πραγματικότητα. Όμως τά πράγματα δέν έχουν ή δέν πρέπει νά έχουν έτσι και αυτό θά φανεί στή συνέχεια.

Πρίν όλοκληρώσουμε τήν παράγραφο αυτή τών εισαγωγικών σκέψεων, αναφέρω μία πληροφορία τής σύγχρονης λειτουργικής πράξης τής ακολουθίας τών ιερών έγκαινίων στήν Όρθόδοξη Έκκλησία τής Ρουμανίας. Κατά τήν τέλεση τών ιερών έγκαινίων τό ιερό βήμα είναι έντελώς άδειο, δέν ύπάρχει τίποτε άλλο παρά γυμνοί τοίχοι και «γυμνή» άγία τράπεζα. Έτσι γίνεται φανερό ότι ή επίπλωση δέν άποτελεί όργανικό - συστατικό μέρος του ιεροϋ θυσιαστηρίου και του ιεροϋ Ναοϋ έν συνόλω. Μάλιστα δέ τήν ήμέρα τών έγκαινίων, μετά τήν όλοκλήρωση τής τελετής, όλος ό κόσμος εισέρχεται στό ιερό βήμα και προσκυνά τήν έγκαινιασμένη πλέον άγία τράπεζα.

Κριτήρια γιά τήν επίπλωση του Ίεροϋ Ναοϋ

Η παραπάνω πληροφορία από τή σύγχρονη ρουμανική λειτουργική παράδοση τής τέλεσης τών ιερών έγκαινίων μās έπιτρέπει νά εξετάσουμε τό θέμα -ός μοϋ έπιτραπεί ή έκφραση- από «μηδενική βάση». Δηλαδή, μπορούμε νά φανταστοϋμε μία έκκλησία έντελώς άδεια, πού πρόκειται νά τήν έπιπλώσουμε. Άραγε αυτό θά γίνει ειική και ως έτυχε ή θά ύπάρξουν κάποιες άρχές, κάποιιο κανόνες, μία σχετική δεοντολογία, επί τή βάσει τών όποίων θά γίνει ή επίπλωση ενός νέου Ίεροϋ Ναοϋ; Οί κανόνες αυτοί μπορεί νά συνοψισθούν σέ: α) θεολογικούς - πνευματικούς και β) αισθητικούς - πρακτικούς.

Η ιεράρχηση τών ως άνω άρχών και κανόνων από μέρος μας δέν τυγχάνει άνευ σημασίας. Πάντοτε στή ζωή τής Έκκλησίας προηγούνται οί θεολογικοί (δηλαδή αυτό πού είναι εύάρεστο στό Θεό και συνάδει από τό όλο πνεϋμα τής θείας άποκαλύψεως) και οί πνευματικοί (αυτό πού είναι ώφέλιμο πνευματικά) λόγοι. Έπο-

νται ασφαλῶς οἱ πρακτικές ἀνάγκες, διότι ὅλα καλοῦνται νά ἐξυπηρετήσουν τίς λατρευτικές ἀνάγκες τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας. Καί ἀσφαλῶς ἔχουν μία αἰσθητική μορφή τέτοια, πού νά ὑπηρετοῦν καί τό πρῶτο κριτήριο ἀλλά καί νά μήν ἀντιμάχεται τό δεύτερο. Ἐνέκαθεν ἡ τέχνη, εἰδικά ἡ ἐκκλησιαστική - λειτουργική, δέ βρίσκει ἀφ' ἑαυτῆς δικαίωση. Πρέπει νά ὑπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας, δέν μπορεῖ νά ἀνεξαρτητοποιηθεῖ οὔτε νά ἀπολυτοποιηθεῖ. Ἡ ἀποψη «ἡ τέχνη γιά τήν τέχνη» ἐν προκειμένῳ δέ βρίσκει δικαίωση. Ὅλα τά ἀρχιτεκτονήματα καί τά καλλιτεχνήματα πρέπει, ὅπως καί στή λατεῖα, νά ὀδηγοῦν καί νά συμβάλουν στή δοξολογία τοῦ Θεοῦ καί στόν ἀγιασμό τοῦ ἀνθρώπου.

Θεολογικοί καί πνευματικοί λόγοι

Κατ' ἀρχάς πρέπει νά τονισθεῖ ὅτι ὁ Ναός ὀνομάζεται καί εἶναι ἱερός ἀπό μία ἀποψη ὄντολογική. Εἶναι ἱερός, ὄχι γιατί χρησιμοποιεῖται γιά ἱερό σκοπό, ἀλλά γιατί ἀγιάζεται μέ τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ὅπως οἱ Γραφές εἶναι ἅγιες «γιατί περικλείουν τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ μέσα στό λόγο Του... Ἀνάμεσα στά κίβδηλα νομίσματα τοῦ παρόντος κόσμου τό ἱερό εἶναι ἡ συγκλονιστική φανέρωση μιᾶς πραγματικότητας «καθαρῆς», γιατί εἶναι ἀγιασμένη, δηλαδή ἐξαγνισμένη καί ἐπαναφερμένη στήν ἀρχική κατάστασή τους, στόν αὐθεντικό προορισμό της νά εἶναι δοχεῖο καθαρῶ μιᾶς παρουσίας· τό Ἅγιον τοῦ Θεοῦ ἀναπαύεται σ' αὐτήν, ἀκτινοβολεῖται... Ἐπ' τή μοναδική θεία πηγῇ —«ἅγιοι γίνεσθε ὅτι ἐγώ ἅγιός εἰμι»— ἀπορρέει μία ὀλάκερη διαβάθμιση καθαγιασμῶν ἢ ἱερῶν κατά συμμετοχή. Αὐτά ἐνεργοῦν μία «ἀποβεβήλωση», μέσα στήν ἴδια τήν ὄντοτητα τοῦ παρόντος κόσμου»⁴.

Καθοριστικό ρόλο γιά τή μεταβολή ἑνός οἰκοδομήματος σέ Ἱερό Ναό ἐπιτελεῖ ἡ τελετή τῶν ἱερῶν ἐγκαινίων. Καί τοῦτο, γιατί αὐτή «ἀποτέμνει μία ἐπιφάνεια, τή χωρίζει ἀπό τό βέβηλο διάστημα, τήν ἀγνίζει καί ζητεῖ μέ τήν «ἐπίκληση» τήν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού θά μεταμορφώσει τόν ὅποιονδήποτε χῶρο σ' ἕναν ἐντελῶς καθορισμένο χῶρο θεοφάνειας, στό Ἅγιον, σέ κέντρο τοῦ κόσμου, σέ κλίμακα τοῦ Ἰακώβ»⁵.

Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής στό σπουδαῖο ἔργο του «Μυσταγωγία», πραγματοποιώντας μία συμβολική θεώρηση τοῦ Ναοῦ, διατυπώνει τήν ἀποψη ὅτι ὁ Ναός εἶναι τύπος καί εἰκόνα: α) τοῦ Θεοῦ, β) τοῦ νοητοῦ καί αἰσθητοῦ κόσμου (σύμβολο τοῦ νοητοῦ κόσμου, τοῦ οὐρανοῦ, εἶναι τό ἱερό βῆμα καί σύμβολο τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, τῆς γῆς, ὁ κυρίως ναός) καί γ) τοῦ ἀνθρώπου (μέ τό ἱερό βῆμα εἰκονίζεται ἡ ψυχὴ καί μέ τόν κυρίως ναό τό σῶμα)⁶. Τοῦ Ἁγίου Μαξίμου προηγήθηκαν τά Ἀρεοπαγιτικά συγγράμματα, ἀπ' ὅπου ξεκίνησε ἡ μεγαλειώδης αὐτή συμβολική ἐρμηνεία τοῦ Ναοῦ καί τῶν τελουμένων εἰς αὐτόν καί συνεχίστηκε μέχρι καί τόν τελευταῖο βυζαντινό μεγάλο ὑπομνηματιστή τῆς λατρείας, τόν Ἅγιο Συμεῶν Θεσσαλονίκης⁷.

Ὅλα ὅσα ἀναφέραμε γιά τοὺς θεολογικούς καί πνευματικούς λόγους ἀναδεικνύουν τό ἀπαραίτητο τῆς μετά μεγάλης προσοχῆς καί πολλῆς σπουδῆς ὀργάνωσης τοῦ ὅλου σχεδιασμοῦ τῆς διακόσμησης καί ἐπίπλωσης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ τόν τόπο τῆς ἐμπειρίας καί θεοφανίας πού ἔζησε ὀνόμασε «οἶκο Κυρίου» (βλ. Γεν. 28,17,19,22). Στό Δευτερονόμιο ὁ Ναός ὀνομάζεται ἐπίσης «οἶκος Κυρίου» (23,19) ἀλλά ἀκόμη στό ἴδιο κεφάλαιο συναντᾶται καί ὁ ὄρος «Ἐκκλησία Κυρίου» (23, 2-4), ἀλλά περισσότερο μέ τήν ἔννοια τῆς θρησκευτικῆς κοινότητας. Πρβλ. καί Βασιλειῶν Α', κεφ. 1,7 καί 24. Ἐκεῖ ὁμως πού γίνεται καθαρή χρήση τοῦ ὄρου εἶναι στό Βασιλειῶν Γ', κεφ. 8, ὅπου περιγράφονται τά ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.
Στήν Κ.Δ. βλέπουμε ὅτι οἱ συνοπτικοί ἀναφέρουν τόν ὄρο «οἶκος Θεοῦ» στή συνάφεια τῆς περιγραφῆς τῆς βρώσεως τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως ἐκ μέρους τοῦ Δαυΐδ. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ τόν ὄρο κατά τό περιστατικό τῆς ἐκδίωξης τῶν ἐμπόρων ἀπό τό Ναό (βλ. Ματθ. 21,13· Μάρκ. 11, 17· Λουκ. 19,46· Ἰωάν. 2,16), ὅπως εἶναι γνωστός ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη (βλ. Ἦσ. 57,7 καί 60,7· Ἰερεμ. 7,11). Ὁ Ἄπ. Παῦλος χρησιμοποιεῖ τόν ὄρο καί ἐπεξηγεῖ ὅτι σημαίνει τήν ἐκκλησιαστική κοινότητα (βλ. Α' Τιμ. 3,15).
2. Ἐξοδ., κεφ. 25-27.
3. Βασιλ. Β', 7, 1-29· Βασιλ. Γ', 5, 1-18 κ' 6, 1-38.
4. Παύλου Εὐδοκίμου, *Ἡ ὀρθοδοξία, μετάφραση Ἀγαμέμνων Τ. Μουρτζόπουλος*, Θεσσαλονίκη 1972, σ. 272.
5. Ὁ.π., σ. 286. Εἶναι πολύ χαρακτηριστικό ὅτι ὁ καθαγιασμός τῆς ἁγίας τραπέζης, μέ τήν πλύση της μέ τό Ἅγιο Μύρο καί ἄλλα τελεσιουργικά στοιχεῖα, παραπέμπει στό Ἅγιο Βάπτισμα, τήν καθιέρωση, δηλαδή, τόν καθαγιασμό ἑνός ἀνθρώπου ὡς νέου ἁγίου μέλους τῆς Ἐκκλησίας.
6. Ἀγ. Μαξίμου, *Μυσταγωγία*, σειρά «ἐπί τάς πηγάς», εἰσαγωγή, σχόλια πρωτοπρ. Δημ. Στανιλοάε - μετάφραση Ἰγνάτιος Σακαλῆς, σ. 230-232. Ἐπίσης ὁ π. Δ. Στανιλοάε στό ἔργο του: *Spiritualitate si comuniune în liturghia Ortodoxa (Πνευματικότητα καί κοινωνία στήν ὀρθόδοξη λειτουργία)*, Κραϊόβα 1986, καί πιό συγκεκριμένα στήν ἀρχή τοῦ βιβλίου, κάτω ἀπό τόν τίτλο «προκαταρτικά», στεγάζει ὑλικό περίπου ἑκατό σελίδων πού ἀναφέρεται στή θεολογική καί πνευματική σημασία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Μία κατατοπιστική πληροφόρηση γιά τό ὑλικό αὐτό μπορεῖ νά βρεῖ κανεῖς στό ἔργο μας: «Ἡ συμβολή τοῦ π. Δ. Στανιλοάε στή μελέτη τῶν λειτουργικῶν θεμάτων», Ἀθήνα 1997, σ. 173-193.
7. Πρβλ. Γ. Προκοπίου, Ὁ κοσμολογικός συμβολισμός στήν ἀρχιτεκτονική τοῦ βυζαντινοῦ ναοῦ, β' ἔκδ., χωρίς ἀναφορά χρόνου ἔκδοσης, σ. 151-153. Ὁ ἀείμνηστος καθηγητής Γ. Ἀντουράκης ἐν εἴδει «σχεδιαγράμματος» παρουσιάζει τήν ἀκολουθητέα πορεία τοῦ συμβολισμοῦ τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ. Βλ. Γ. Ἀντουράκη, *Χριστιανική Ἀρχαιολογία καί Ἐπιγραφική*, τόμ. Α', Ἀθήνα 1997, σ. 53-54.

16. Πῶς σκιαγραφεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; (Β')

Πρεσβ. Κωνσταντίνου Παπαθανασίου, Δρος Θ.,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Π. Φαλήρου, Ἰ.Μ. Ν. Σμύρνης

8. Ἡ ἐπίγεια δράση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρωταρχικά ἀπευθύνεται στοῦ Ἰσραήλ καί τούς Ἰουδαίους (Ρωμ. 15,8).

9. Ἀκόμη, ὁ Ἰησοῦς ἔπλυνε τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του (πρβλ. Α' Τιμ. 5,10).

10. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός καθιερώνει τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας τῆ νύχτα πού παραδόθηκε (δηλ. τό δείπνο τοῦ Κυρίου, «εἰς ἀνάμνησιν» τῆς θυσίας τοῦ σταυροῦ· Α' Κορ. 11,23-25).

11. Τόν Ἰησοῦ Χριστό μεταχειρίστηκαν βίαια τὴν ἡμέρα ἐκείνη, μέ ὕβρεις καί βλασφημίες (Ρωμ. 15,3).

12. Ἔδωσε ὁ Ἰησοῦς μαρτυρία-ὁμολογία μπροστά στόν Πόντιο Πιλάτο (Α' Τιμ. 6,13).

13. Ὁ Ἰησοῦς θανατώθηκε ἀπό τούς Ἰουδαίους τῆς Ἰουδαίας (Α' Θεσ. 2,14-15). Οἱ ἀναφορές ὅμως στή σταύρωσή του ὑπαινίσσονται τὴν ἐκτέλεσή του ἀπό ρωμαϊκά χέρια (λ.χ. Γαλ. 2,10· Α' Κορ. 1,16-2,2 κ.ά.).

14. Κατόπιν ὁ Ἰησοῦς ἐτάφη (Α' Κορ. 15,4).

15. Τέλος, ὁ Ἰησοῦς ἀναστήθηκε τὴν τρίτη ἡμέρα καί ἐμφανίστηκε ζωντανός σέ ἱκανό ἀριθμὸ εὐκαιριῶν ἀπὸ πολλές ἑκατοντάδες μαρτύρων, πολλοί ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ἀκόμη στὴ ζωὴ καί, γι' αὐτό, ἱκανοί νά τό ἐπιβεβαιώσουν (Α' Κορ. 15,4-6).

Εἶναι ιδιαίτερα ἐνδεικτικὸ ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στὶς ἐπιστολές του γιὰ τίς ἐκκλησίες καθ' ὃν χρόνον ἀσχολεῖται μέ τρέχοντα δικά τους προβλήματα. Συσχετίζει τὰ ζητήματα ἐκείνων μέ τὴ σύγχρονη παρουσία τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖο σκιαγραφεῖ περισσότερο ὡς τὸν ἐξυψωμένο Κύριο καί Θεό, παρά ὡς τὸν ἱστορικό Ἰησοῦ. Σέ σύγκριση μέ τὰ ἱερά Εὐαγγέλια, ἐκεῖνα μὲν κατευθύνουν τὸν ἀναγνώστη στόν Ἰησοῦ ἐκ τῆς Ναζαρέτ, ἐνῶ ὁ Παῦλος ὁδηγεῖ τοὺς ἀναγνώστες του πρὸς τὸν ἀναστημένο Χριστό.

Παρόλα αὐτὰ, τὰ 15 σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ πού ἀπαριθμήσαμε δεικνύουν ὅτι ὁ Παῦλος ἀναφέρεται ἀρκετές φορές στόν προ-πασχάλιο Ἰησοῦ, κατὰ τὴν καθιερωμένη ἔκφραση τῶν ἐρευνητῶν. Τέτοιες ἀναφορές γίνονταν συνήθως ἐν παρόδῳ, μέ τὴν προϋπόθεση ὅτι οἱ ἀναγνώστες τῶν ἐπιστολῶν γνωρίζουν αὐτὰ τὰ γεγονότα καί δέν χρειάζονται περισσότερη (ἢ λεπτομερῆ) ἐπεξεργασία.

Ἡ σημασία τῆς γραπτῆς σκιαγράφησης τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Παῦλο εἶναι ἀπὸ κάθε πλευρὰ ἐξαιρετική. Μέ μιὰ φράση, ὁ Παῦλος ἀποδεικνύεται ὡς ὁ ἰσχυρότερος ὑπερασπιστῆς τῆς ἱστορικῆς ἀκεραιότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Καππαδόκης Μέγας Βασίλειος καί ἡ θεία Λειτουργία του

Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ,
Ἄναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν τριῶν Καππαδοκῶν Πατέρων ἐξέχουσα θέση κατέχει ὁ Μέγας Βασίλειος, ἡ λαμπρή αὐτή μορφή τῆς Μικρασιατικῆς Ὁρθοδοξίας καί ἕνας ἀπό τούς οἰκουμενικούς διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας¹. Στό πρόσωπό του συγκεντρώθηκε πράγματι ὅλη ἡ σοφία, ἀλλά καί ὅλη ἡ ἀγιότητα. Κατά τόν ἱερό ὕμνογράφο ἐγινε σοφίας ἐραστής καί παιδείας ἔμπλεως «οὐ μόνον τῆς κάτω καί πατουμένης, πολλῶ μᾶλλον δέ τῆς κρείττονος»².

Μέ ὄπλα, λοιπόν, τήν κοσμική ἀλλά καί τήν πνευματική γνώση καί ἐμπειρία κήρυξε σ' ὅλο τόν κόσμο φρόνημα ἔνθεον, προέκρινε τήν πρός τόν Θεόν συμβίωση καί τή μελέτη τοῦ θανάτου, κατεκόσμησε τά ἦθη τῶν ἀνθρώπων, ἐμβάθυνε στή γνώση καί τή φύση τῶν ὄντων διακηρύσσοντας τή μεγάλη ἀλήθεια περὶ τοῦ Θεοῦ ὡς Δημιουργοῦ καί προνοητοῦ τοῦ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ἐπίσης στηλίτευσε τήν πλάνη τῶν εἰδώλων μέσα ἀπό τή δογματική του διδασκαλία καί μᾶς ἐξεπαίδευσε στό νά σεβόμαστε καί νά τιμᾶμε τήν Ἁγία Τριάδα «ἠνωμένην μέν τῇ οὐσίᾳ, διαιρετήν δέ ταῖς ὑποστάσεσι»³. Σέ ποιμαντικό μάλιστα καί κοινωνικό ἐπίπεδο ἦταν καί εἶναι γιά ὅλους τύπος καί υπογραμμός, ὑπό-

δειγμα ὀργάνωσης τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου, πρότυπο ποιμένα καί πνευματικοῦ ἡγέτη.

Μία πολύ σημαντική πτυχή τοῦ ἔργου καί τῆς προσωπικότητος τοῦ θείου αὐτοῦ διδασκάλου καί φωτοφόρου φωστῆρος εἶναι ὅτι μεταξύ τοῦ τεράστιου συγγραφικοῦ του ἔργου, δογματικοῦ, ἀσκητικοῦ, ἐρμηνευτικοῦ κ.λπ. ἀνήκει καί ἡ θεία Λειτουργία, πού φέρει τό ὄνομά του καί τελεῖται, ὡς γνωστόν, δέκα φορές τό χρόνο. Μύστης τῶν ἀρρήτων ὁ ἴδιος εἰκονίζεται συνήθως στήν κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος μεταξύ ἄλλων Ἱεραρχῶν, πού λειτουργοῦν κρατώντας στό χέρι τους εἰλητάριο μέ κάποια ἀπό τίς εὐχές τῆς θείας Λειτουργίας. Στό μουσεῖο μάλιστα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καί Νιγρίτης ὑπάρχει φορητή εἰκόνα, στήν ὁποῖαν φαίνεται νά τελεῖ τή θεία Λειτουργία ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καί ὁ Μέγας Βασίλειος εἰκονίζεται νά συγγράφει τό κείμενο τῆς Λειτουργίας του⁴.

Ἡ ὡς ἄνω θαυμάσια μεταβυζαντινῆ εἰκόνα ἀπηγεῖ τό γεγονός, διαβεβαιωμένο ἀπό πολλές μαρτυρίες, ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος πράγματι συνέγραψε τή Λειτουργία πού μᾶς εἶναι γνωστή μέ τό ὄνομά του καί κυρίως τήν Ἄναφορά «Ὁ ὢν δέσποτα, Κύριε Θεέ, Πάτερ παντοκράτορ, προσκυνητέ, ἄξιον ὡς ἀληθῶς

καί δίκαιον...»⁵. Ὑπάρχουν βεβαίως καί ἄλλες εὐχές, ὁκτώ τόν ἀριθμό, πού σύμφωνα μέ τήν ἐπιστημονική ἔρευνα ἀνάγονται στόν Δ΄ αἰώνα καί εἶναι πολύ πιθανόν νά συντάχθηκαν ἀπό τόν Καππαδόκη Πατέρα. Μεταξύ αὐτῶν εἶναι ἡ εὐχή ὑπέρ τῶν κατηγουμένων, οἱ δύο εὐχές τῶν πιστῶν καί ἡ εὐχή πρό τοῦ «Πάτερ ἡμῶν». Ἀντιθέτως ὑπάρχουν εὐχές, ὅπως αὐτές τῶν ἀντιφῶνων –κοινές μέ τή θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου– οἱ ὁποῖες εἶναι σαφῶς μεταγενέστερες καί ὡς ἐκ τούτου ἀποκλείεται νά εἶναι ποίημα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου⁶.

Ἡ θεία Λειτουργία ἄλλωστε εἶναι προῖόν μακρᾶς ἐξελιξέως ὡς κείμενο. Ὁ πυρήνας της ἱστορικά καί θεολογικά βρίσκεται στό Μυστικό Δεῖπνο. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος παρέδωσε στους Ἀποστόλους τό Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας μέ τήν ἐντολή «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τήν ἐμὴν ἀνάμνησιν»⁷. Στή συνέχεια καί στά πλαίσια τῶν διαφόρων λειτουργικῶν τύπων, σέ Ἀνατολή καί Δύση, διεμορφώθησαν συγκεκριμένα κείμενα Λειτουργιῶν μέ βάση τά καινοδιαθηκικά πρότυπα, τίς παραδόσεις κάθε περιοχῆς, ἀλλά καί τή θεολογία τοῦ κάθε συγγραφέα. Ἔτσι, λοιπόν, στό Βυζαντινὸ λειτουργικό τύπο διεμορφώθησαν οἱ Λειτουργίες τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καί τῶν Προηγουμένων Δώρων.

Ἀπό τίς ὡς ἄνω τρεῖς Λειτουργίες ἡ ἀρχαιότερη εἶναι αὐτή τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἔτσι φαίνεται στό παλαιότερο λειτουργικό χειρόγραφο πού ἀναγεται στό τέλος τοῦ Η΄ μ.Χ. αἰώνα⁸. Τό ὅτι δέ τό κείμενο αὐτό εἶναι πράγματι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Πατρός τῆς Ἐκκλη-

σίας φαίνεται τόσο ἀπό τή θεολογική ἐνότητα πού ἔχει μέ τό εὐρύτερο συγγραφικό του ἔργο, ὅσο καί ἀπό ἄλλες μαρτυρίες Πατέρων, Συνόδων καί ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων. Ἀπό τίς πλέον χαρακτηριστικές μαρτυρίες εἶναι αὐτή τοῦ Λεοντίου τοῦ Βυζαντίου (540 μ.Χ.) ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τή Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου θεόπνευστο κείμενο⁹. Στήν ἐν Τρούλλῳ Σύνοδο (692) σημειώνεται ὅτι ὁ «Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τό κλέος κατὰ πᾶσαν οἰκουμένης διέδραμεν», μᾶς παρέδωσε τήν μυστικήν ἱερουργίαν «ἐγγράφως»¹⁰. Τό ἴδιο ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός (750) καί ἡ Ζ΄ Οἰκουμένηκή Σύνοδος (787) χαρακτηρίζουν, ὅπως καί ὁ Μ. Βασίλειος, τά τίμια δῶρα πρό τοῦ καθαγιασμοῦ των ὡς «ἀντίτυπα»¹¹.

Στή συνείδηση, λοιπόν, τῆς Ἐκκλησίας ὁ Μέγας Βασίλειος εἶναι ὁ συντάκτης τῆς Λειτουργίας του. Μιάς Λειτουργίας πού εἶναι ἐκτενέστερη αὐτῆς τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου καί διακρίνεται γιά τήν ἀνυπέβλητη ὁμορφία της καί τήν ἀσυγκριτὴ θεολογική της δύναμη¹². Ἐνδεικτικά μόνο ἀναφέρομε κάποια χαρακτηριστικά θεολογικά γνωρίσματα τῆς Ἀναφορᾶς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Πρῶτα-πρῶτα ἀπευθύνεται στό Θεό Πατέρα καί ὄχι στήν Ἁγία Τριάδα, ὅπως αὐτή τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Αὐτό εἶναι δείγμα τῆς παλαιότητος τῆς θείας Λειτουργίας, χωρίς νά μειώνεται σέ καμία περίπτωση ὁ Τριαδολογικός της χαρακτήρας. Ἄλλωστε στή συνέχεια σημειώνεται ὅτι ὁ παντοκράτωρ Θεός εἶναι «ὁ Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μεγάλου Θεοῦ καί Σωτῆρος, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν... παρ' οὗ τό Πνεῦμα τό ἅγιον ἐξεφάνη»¹³.

Ἐντονη εἶναι ἐπίσης καί ἡ πνευματολογία τῆς Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅπου τό Ἅγιο Πνεῦμα χαρακτηρίζεται ὡς πηγὴ ἀγιασμοῦ, ζωοποιός δύναμις, ἀπαρχὴ τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν, ἀρραβὼν τῆς μελλούσης κληρονομίας¹⁴. Ξεχωριστὴ δέ μνεῖα γίνεται στὰ ἔσχατα καί τό μυστήριον τοῦ θανάτου, τόν ἀοίδιμο θάνατο, ὅπως σημειώνεται χαρακτηριστικά. Διατυπώθηκε μάλιστα ἡ ἄποψη ὅτι ἡ Λειτουργία αὐτὴ τελεῖται κατὰ τίς Κυριακές τῆς κατανυκτικῆς καί πενθίμου περιόδου τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, διότι ἀκριβῶς μιᾷ ἰδιαίτερα γιὰ τό θάνατο. Κάτι τέτοιο βεβαίως δέν εὐσταθεῖ, διότι ἀκριβῶς ὁ ἀναστάσιμος χαρακτήρας τόσο τῶν Κυριακῶν, ὅσο καί τῆς ἴδιας τῆς Λειτουργίας δέν αἴρεται ποτέ¹⁵.

Ἐχει γραφεῖ ὅτι ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη τὴν πρώτη Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 379, ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας καί ἄσκησε τεράστια ἐπίδραση στὴν μετέπειτα θεολογικὴ κίνηση καί ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας¹⁶. Συμπληρωματικὰ νὰ τονίσουμε ὅτι ὁ φωστὴρ τῆς Καισαρείας ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πλέον λειτουργικούς

ἀγίους τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἐκτός ἀπὸ τὴ συγγραφή τῆς θείας Λειτουργίας του συνέταξε καί ἓνα πλῆθος ἄλλων εὐχῶν, ὅπως π.χ. αὐτὴ τοῦ ἀγίου Βαπτίσματος «Μέγας εἶ Κύριε...»¹⁷. Ἐνεθάρρυνε ἐπίσης τό ἄσμα καί τό μέλος στὴ λειτουργικὴ πράξη τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μᾶς δίδει σημαντικὴς πληροφορίες γιὰ τὴν τάξη τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Νυχθημέρου καί τῆς Ἀγρυπνίας κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη¹⁸.

Τὴν σπουδαιότητά του ὡς λειτουργικοῦ ἀγίου ἐπιβεβαιώνει καί ὁ σοφὸς ὕμνογράφος, μέ τόν ὕμνο τοῦ ὁποῖου περατώνομε καί τό κείμενό μας αὐτό γιὰ τόν Καππαδόκη Μέγα Βασίλειο καί τὴ θεία Λειτουργία του: «Ἐνδον ἐπουρανίου Ναοῦ, ὡς Ἱεράρχης ἱερός προσεχώρησας, τὴν πρᾶξιν καί θεωρίαν, τὰς τῆς σοφίας ἀρχάς, ὡς στολὴν ἀγίαν περιεκείμενος, καί νῦν εἰς τό ἄνω, θυσιαστήριον ὅσιε, ἱερατεύων, καί Θεῷ παριστάμενος, καί τὴν ἄυλον, λειτουργίαν τελούμενος, μέμνησο συμπαθέστατε, παμμάκαρ Βασίλειε, τῶν ἐκτελούντων τὴν μνήμην, τὴν ἱεράν σου καί πάντιμον, Χριστόν ἱκετεύων, τόν παρέχοντα τῷ κόσμῳ, τό μέγα ἔλεος»¹⁹.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Π. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, *Ὁ μέγας Βασίλειος. Βίος καί πολιτεία, συγγράμματα, θεολογικὴ σκέψις* [Ἀνάλεκτα Βλατάδων 27], Θεσσαλονίκη 1978. Βλ. καί Σ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, *Ἡ ζωὴ ἐνός μεγάλου. Βασίλειος Καισαρείας*, Ἀθήναι 1988.
2. ἁ τροπάριον γ' ᾠδῆς τοῦ Κανόνα τοῦ ἀγίου.
3. Κάθισμα μετὰ τὴν ἁ' στιχολογία τοῦ ὄρθρου τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀγίου.
4. Κ. Π. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ, «Φορητὴ εἰκόνα τῆς θείας μυσταγωγίας στό ἐκκλησιαστικὸ μουσεῖο Σερρών», ἐν *Σερραίων Διάσωσμα. Πνευματικοὶ καί Καλλιτεχνικοὶ Θησαυροὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Σερρών*, Σέρρες 2008, σσ. 245-250.
5. Γιὰ τὴ θεολογία τῆς Ἀναφορᾶς τοῦ Μεγ. Βασιλείου βλ. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Ἡ θεία Λειτουργία

- τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ἐν *Λειτουργικὰ Θέματα Δ'*, Θεσσαλονίκη 1979, σσ. 25-52. Γ. ΦΙΛΙΑ, «Ἡ Εὐχαριστιακὴ Ἀναφορὰ», ἐν *Τό Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας*, Πρακτικὰ Γ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀθήναι 2004, σσ. 109-113. π. Β. Ι. ΚΑΛΛΙΑΚΜΑΝΗ, «Ἡ Ἀναφορὰ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ἐν *Χριστόδουλος. Ἀφιερωματικὸς Τόμος*, Ἀθήναι 2010, σσ. 521-528.
6. Π. Ν. ΤΡΕΜΠΕΛΑ, *Αἱ τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθῆναις κώδικας*, Ἀθήναι 1982, σσ. 27-35. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, *Λειτουργικὴ Α'*. Εἰσαγωγὴ στὴ θεία Λατρεία, Θεσσαλονίκη 2000, σσ. 214-218.
7. Λουκ. 22, 19. Α' Κορ. 11, 24.

8. S. PARENTI - E. VELKOVSKA, *L' Eucologio Barberini 336*, Roma 22000, σσ. 57-70.
9. *Κατά Νεστοριανῶν καὶ Εὐτυχιανῶν*, Λόγος Γ', 19, PG 871, 1368C.
10. 32ος Κανόνας, Mansi 11, 156. Βλ. καὶ Γ. Α. ΠΑΛΛΗ - Μ. ΠΟΤΑΗ, *Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τόμ. Β', Ἀθήνησιν 1852 (= φωτ. ἀνατ. ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 1992), σ. 374.
11. Ι. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, *Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως* 4, 13, PG 94, 1153B. Βλ. καὶ *Πρακτικά τῆς Ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου*, Πρᾶξις στ', Mansi 13, 261 ἐξ.
12. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Ἡ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ὀ.π., σ. 47.
13. Γιά τήν περί Ἁγίας Τριάδος θεολογία κατὰ τὸ Μ. Βασίλειο βλ. Γ. Δ. ΜΑΡΤΖΕΛΟΥ, *Οὐσία καὶ ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον. Συμβολή εἰς τὴν ἱστοριοδογματικὴν διερεύνησιν τῆς περὶ οὐσίας καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 1993.
14. Π. ΧΡΗΣΤΟΥ, «Ἡ περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διδασκαλία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», ἐν *Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης* 10 (1955) 227-240.
15. Γιά τὸν προβληματισμὸ αὐτὸ βλ. Π. Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ, «Ἡμέρες καὶ χρόνος τελέσεως τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου», σὺν *Λειτουργικῆς Μελέτες* II, ἐκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2009, σσ. 220-221.
16. Π. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ, *Ἐκκλησιαστικὴ Γραμματολογία. Πατέρες καὶ Θεολόγοι τοῦ Χριστιανισμοῦ*, τόμ. Α', Θεσσαλονίκη 1971, σ. 184.
17. Ι. Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, «Ἡ συμβολὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν στὴ διαμόρφωση τῆς θείας Λατρείας», ἐν *Λειτουργικὰ Θέματα* Η', Θεσσαλονίκη 1987, σ. 44.
18. Ἐπιστολὴ 207, 2, PG 32, 761-765. Βλ. καὶ Π. Ι. ΣΚΑΛΤΣΗ, *Ἡ παράδοση τῆς κοινῆς καὶ τῆς κατ' ἰδίαν προσευχῆς, μὲ εἰδικὴ ἀναφορὰ σὺν Ὠρολόγιον τοῦ Θηρακᾶ*, ἐκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2008, σσ. 140-141. R. TAFT, *La liturgia delle ore in oriente e in occidente*, Milano 1988, σσ. 65-66.
19. Στιχηρὸ προσόμοιο τῶν Αἰνῶν τῆς 1ης Ἰανουαρίου.

11. Βίωμα καὶ κατήχηση

Ἄλεξάνδρου Καριώτογλου, Δρος Θ.

ΑΝ, ΟΠΩΣ ΜΕΧΡΙ τώρα ἐπισημάναμε, ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι γιὰ τὴν κατήχηση, θὰ ἦταν μεγάλη παράλειψη νὰ λησμονήσουμε τὴν ἀναγκαιότητα συνύπαρξής τους μὲ τὸ βίωμα. Θὰ τὸ ἀντιληφθοῦμε αὐτὸ καλύτερα ἂν ἀνατρέξουμε στὴν περιγραφή τοῦ Εὐαγγελίου, σχετικὴ μὲ τὸν τρόπο πού ὁ ἀπόστολος Φίλιππος κάλεσε τὸν φίλο του Ναθαναήλ νὰ γνωρίσει τὸν Ἰησοῦ. Συγκεκριμένα: «Βρίσκει ὁ Φίλιππος τὸ Ναθαναήλ καὶ τοῦ λέει: «Αὐτὸν πού προανήγγειλε ὁ Μωυσῆς στό Νόμο καί οἱ προφῆτες τὸν βρήκαμε· εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ὁ γιὸς τοῦ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ. «Μπορεῖ ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ νὰ βγεῖ τίποτα καλό;» τὸν ρώτησε ὁ Ναθαναήλ. «Ἐλα καὶ δές μόνος σου», τοῦ λέει ὁ Φίλιππος» (Ἰω. 2,46-47). Ὁ σύντομος αὐτὸς διάλογος ἀποτελεῖ ἓνα δεῖγμα τῆς προσπάθειας τοῦ Φιλίππου νὰ «κατηχήσει» τὸν φίλο του Ναθαναήλ στὴν πίστη ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ ἦταν ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ὡστόσο ἀντιμετωπίζει τὴν κλασικὴ ἐπιφύλαξη πού εἶναι γνωστὴ σέ κάθε χώρα καὶ λαό. Ἡ Ναζαρέτ δέν εἶχε καλὸ ὄνομα, ἴσως γιὰ πολλὰ ἀτασθαλίαι τῶν κατοίκων της, καὶ γι' αὐτὸ οἱ κάτοικοί της γίνονταν ἀντικείμενο σοβαρῶν ἐπικρίσεων ἀπὸ τοὺς ὑπόλοιπους Ἑβραίους. Ἔτσι πολὺ πρόχειρα ὁ Ναθαναήλ προβάλλει τὸ κακὸ ὄνομα τῶν κατοίκων τῆς Ναζαρέτ γιὰ νὰ ἐκφράσει τὸ δισταγμὸ του σχετικά μὲ τὸ πρόσω-

πο τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Φιλίππου παραπέμπει σέ μία πρόσκληση βιωματικῆς προσέγγισής Του: «Ἐλα καὶ δές μόνος σου». Ἀπόχτησε δηλαδὴ προσωπικὴ ἐμπειρία τοῦ γεγονότος «Ἰησοῦς ὁ Μεσσίας» καὶ θὰ τὸ διαπιστώσεις.

Μέ ἄλλη ἀφορμὴ, πού ὅμως ἔχει σχέση μὲ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ Ἰησοῦ ὡς Μεσσία, ἡ Φρανσουάζ Ντολτό (1908-1988), ψυχολογική ἀναλύτρια καὶ ὀρθόδοξη ἀναφέρει: «Ἔτσι γίνεται πάντα. Κάθε πράξη μας πηγάζει ἀπὸ κάποιο κίνητρο ἢ ἀπὸ κάποιο νόημα, πού, τίς περισσότερες φορές, μᾶς φαίνεται ἐπαρκές, γι' αὐτὸ καὶ ἐπιχειροῦμε τὴν πράξη. Ξέρουμε ὅμως πάραυτα τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς πράξης μας; Ξέρουμε τὴ σημασία μιᾶς συνάντησης, σέ ποιο σημεῖο, στό βάθος, διασταυρώνονται τὰ νήματα τῆς ζωῆς μας; Δέν θὰ μπορέσουμε νὰ ἀναγνωρίσουμε τὸ νόημά της παρὰ μόνον ἀφοῦ πάρουμε ἀπόσταση, ὅταν, ἔχοντας ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ τὴν πράξη μας, εἴμαστε λιγότερο παγιδευμένοι στό πάθος τῆς δράσης. Διότι ὄντως εἴμαστε παγιδευμένοι στὴν πραγματικότητα καὶ τίς ἐπαναλήψεις της, ἐπάνω στίς ὁποῖες διαρθρώνεται ἡ ὀρθὴ λογικὴ μας κρύβοντάς μας τὸ Πραγματικὸ, πού προβάλλει ἀπρόβλεπτο».

Ὅσο κι ἂν οἱ τρόποι καὶ οἱ μέθοδοι κατήχησης εἶναι θεμελιωμένοι σέ λογικά

ἐπιχειρήματα ἕνας κατηχητής δέν θά ἔχει τά ἐπιθυμητά ἀποτελέσματα, ἂν δέν προτείνει καί δέν ἐνισχύσει τόν κατηχούμενο νά βιώσει τίς ἀλήθειες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Γι' αὐτό καί ὅταν ἐρωτοῦν τήν Ντολτό τί σημαίνει γι' αὐτήν πίστη, ἐκείνη ἀπαντᾷ: «Γιά μένα; Σημαίνει ζῶ! Πίστη σημαίνει ζῶ κάθε μέρα, κάθε δοκιμασία, κάθε χαρά καί τό σύνολο τῆς ζωῆς μου. Σημαίνει ἐπίσης δέχομαι τήν πραγματικότητα, πού ζωντανεύει μέ τήν πίστη, κι ἄς μὴν τή γνωρίζω, κι ἄς μὴν ξέρω τί μοῦ ἐπιφυλάσσει. Σημαίνει λοιπόν ζῶ στήν πραγματικότητα καί ἐνεργῶ. Ἡ φαντασία φυσικά ἔχει κι αὐτή τή θέση της, ἂν μὴ τί ἄλλο, γιά τήν προετοιμασία ἑνός σχεδίου πρὶν τήν πραγμάτωσή του· διότι ζῶ σημαίνει ζῶ μία πραγματικότητα κι ὄχι ἐξαμιζομαι στήν ὄνειροπόληση. Εἶμαι πεπεισμένη ὅτι ἡ καθημερινή πραγματικότητα μπορεῖ νά ὀδηγήσει σέ μίαν ἀλήθεια πού δέν γίνεται νά γνωρίσει κανεῖς, δηλαδή στό Πραγματικό». Κι ὅταν τή ρωτοῦν νά διευκρινίσει τί εἶναι τό Πραγματικό, ἀπαντᾷ: «Νομίζω ὅτι τό Πραγματικό εἶναι τό ἀπρόβλεπτο, τό πρωτότυπο, τό «ποτέ τό ἴδιο», τό μοναδικό πού ἐμφανίζεται αἰφνίδια, εἶναι τό πεδίο τοῦ Θεοῦ». Τό σημεῖο αὐτό ἀγγίζει τά ὅρια τοῦ βιώματος, τό ὁποῖο πρέπει νά ἔχει ὑπόψη του ὁ κατηχητής καί νά ἀφήσει ἀδιόρατα νά περάσει μέσα στό εἶναι τοῦ κατηχούμενου χωρίς νά περιμένει κανεῖς ἄμεσα ἀποτελέσματα πού θά ἐρμηνεύονται μέσω τῆς λογικῆς.

Πρὶν ἀπό ἕνα μήνα ἐπισκέφτηκα μέ τήν ιδιότητα τοῦ Σχολικοῦ Συμβούλου ἕνα Γυμνάσιο τῶν Νοτίων Προαστίων τῆς Ἀθήνας. Ζήτησα νά κάνω ἐγώ τό μάθημα στήν Τρίτη τάξη. Τελειώνοντας

τό μάθημα, τή στιγμή πού ἡ τάξη ἦταν ἔτοιμη γιά διάλειμμα ἀνοιξε αἰφνίδια ἡ πόρτα τῆς τάξης καί μπῆκε μέσα ἕνας μαθητής. Τόν ρώτησα πῶς εἶναι τό ὄνομά του καί μοῦ ἀπάντησε, Ἀλέξανδρος. Πού ἦσουν τόση ὥρα, τώρα τελειώσαμε, τοῦ εἶπα καί ἐκείνος μοῦ ἀποκρίθηκε ὅτι δέν κάνει τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, ἐπειδή ἔχει ἀπαλλαγεῖ ἀπ' αὐτό. Στήν ἐρώτησή μου ἂν ἀνήκει σέ μία ἄλλη θρησκεία μοῦ ἀποκρίθηκε ὅτι εἶναι Χριστιανός Ὁρθόδοξος, ἀλλά δέν ἤθελε νά κάνει τό μάθημα αὐτό. Τοῦ ἀπάντησα ὅτι κάνει πολύ καλά, ἀλλά θά πρέπει πάντα νά μὴ σταματᾷ νά ἀναζητᾷ τήν ἀλήθεια στή ζωή του. Ἐφυγα ἀπό τό σχολεῖο. Μετά ἀπό δέκα μέρες μοῦ τηλεφώνησε ἡ Διευθύντρια τοῦ σχολείου καί μέ κάλεσε νά τό ἐπισκεφτῶ καί πάλι, διότι ἕνας μαθητής μέ ἀναζήτησε. Τήν ἐπομένη ἐπισκέφτηκα ξανά τό σχολεῖο καί ἡ Διευθύντρια κάλεσε τόν μαθητή πού μέ ἤθελε. Μέ ἐκπληξη διαπίστωσα ὅτι ἦταν ὁ Ἀλέξανδρος. Κύριε, μοῦ εἶπε, θυμάστε τί μοῦ εἶχατε πει; Νά μὴ σταματῶ νά ἀναζητῶ πάντα τήν ἀλήθεια. Γι' αὐτό σᾶς κάλεσα: νά κουβεντιάσουμε γιά τήν ἀλήθεια. Κάναμε μία συζήτηση πού διήρκεσε δυό ὥρες. Μοῦ μίλησε «ἐκ βαθέων» καί μέ ἄκουσε μέ πολλή προσοχή. Δέν γνωρίζει κανεῖς τί μπορεῖ νά προκύψει ἀπό μία τέτοια κουβέντα. Εἶναι ὅμως βέβαιο ὅτι ἕνας ἔφηβος σάν τόν Ἀλέξανδρο βίωσε κάποια στιγμή τήν εἰσβολή τοῦ ἀπροσδόκητου μέσα του καί ἄρχισε νά δουλεύει καί νά βλέπει ὄψεις τῆς προσωπικῆς του ζωῆς μέ ἕναν ἄλλο τρόπο. Καί στό σημεῖο αὐτό θυμῆθηκα καί πάλι τήν Ντολτό πού λέει: «Ἄν κάποιος πηγαίνει μέ τόν Ἰησοῦ «γιά νά ἐλευθερωθεῖ ἀπό τίς

ἀμαρτίες», δέν εἶναι πίστη. Ἴσως εἶναι προετοιμασία γιά τήν πίστη ἢ ἴσως προδιάθεση. Ἄν κάποιος γίνεται σύντροφος τοῦ Ἰησοῦ γιά νά ἐλευθερωθεῖ ἀπό τίς ἀμαρτίες του σημαίνει ὅτι ἐνεργεῖ γι' αὐτά πού εἶναι πίσω του, ὅτι κοιτάζει πίσω, ὅτι ἀσχολεῖται μέ τό παρελθόν του· δέν εἶναι ἐνωμένος μέ τόν Ἰησοῦ. Ὁ Ἰησοῦς μᾶς καλεῖ νά «μετα-νοήσουμε», δηλαδή νά ἀφεθοῦμε νά μᾶς παρα-

σύρει, νά μᾶς πλανέψει, νά ἐγκαταλείψουμε ἕναν τρόπο ζωῆς κι ἕνα σύστημα ἀξιῶν. Τό νά ζήσει κανεῖς ἄλλοῦ, ἀλλιῶς, μέ ἐκεῖνον, δέν σημαίνει βεβαίως ὅτι τόν ἀνάγει σέ κριτή! Ἡ πίστη δέν ἔχει τίποτε τό τελεσίδικο. Δέν ἀποτελεῖ ἕνα ὕστατο σημεῖο, ἀφοῦ δέν σταματᾶ ποτέ νά ἀποκαλύπτεται».

Τό βίωμα ἀποτελεῖ τελικά μιά διαρκῆ ἀποκάλυψη ἐνός ἄλλου τρόπου ζωῆς.

Ὁ Βασιλιάς καί ὁ Θρόνος Του

Πρωτ. Ἀντωνίου Πινακούλα,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Χαλανδρίου, Ἰ. Ἀρχ. Ἀθηνῶν

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. *Σύνδεση μέ τήν προηγούμενη Κυριακή*
2. *Ἡ θέση τῆς Κυριακῆς στό ἐκκλησιαστικό ἔτος*
3. *Ἀναγγελία τοῦ θέματος μέ τονισμό τῶν λεπτομερειῶν πού ἀφοροῦν στό θέμα*

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, τήν προηγούμενη Κυριακή ἀκούσαμε στό Εὐαγγέλιο γιά τήν ἀπαίτηση τῶν ἀδελφῶν Ζεβεδαίου νά ἔχουν τήν καλύτερη θέση στήν κυβέρνηση πού θά ἐγκαθιστοῦσε ὁ Χριστός, ὅταν θά ἔμπαινε στό Ἱεροσόλυμα.

2. Σήμερα, τελευταία Κυριακή πρὶν ἀπό τό Πάσχα, Κυριακή τῶν Βαΐων, γιορτάζουμε τή μεγαλειώδη εἴσοδο τοῦ Χριστοῦ στό Ἱεροσόλυμα ἕξι μέρες πρὶν ἀπό τό Πάσχα τῶν Ἰουδαίων.

3. Ἡ εἴσοδος αὐτή ἦταν εἴσοδος ἐνός βασιλιᾶ. Ἔτσι μᾶς τήν περιγράφουν καί τά τέσσερα Εὐαγγέλια. Κόσμος πλὴν πού πήγαινε μπροστά ἀπό ἐκεῖνον, ἀκολουθοῦσε ὁ ἴδιος πάνω σέ ἕνα γαϊδουράκι μαζί μέ τούς μαθητές του καί ἐκεῖνον τόν ἀκολουθοῦσαν πολλοί. «Προάγοντες καί ἀκολουθοῦντες» λένε οἱ εὐαγγελιστές, πού φώναζαν δυνατά: «Ὡσαννά ἐν τοῖς ὕψιστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Ὁλόκληρη ἡ πόλη σεί-

σθηκε, γράφει ὁ εὐαγγελιστής Ματθαῖος. Ὅλοι ρωτοῦσαν «Ποιός εἶναι αὐτός;» καί παντοῦ ἀκουγόταν ὅτι εἶναι ὁ Βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων, ὁ ἀπόγονος τοῦ Δαυίδ.

Ἐμεῖς ξέρομε βέβαια ὅτι μετά ἀπό λίγες μέρες αὐτό τό τελευταῖο δέν ἀκουγόταν. Ἡ ὑποδοχή τοῦ Χριστοῦ καί ὅ,τι σήμαινε αὐτό κράτησε μόλις πέντε μέρες. Τήν Παρασκευή τό πρωί ὄλος ὁ λαός, μαζί μέ τήν ἡγεσία του, ὄδηγοῦσε τόν Χριστό στόν Πιλάτο γιά νά ἐπικυρώσει τήν καταδικαστική ἀπόφαση σέ θάνατο. Ὁ Χριστός θά σταυρωθεῖ καί τή Μεγάλη Παρασκευή θά ἀκούσουμε πάλι στό Εὐαγγέλιο ὅτι «εἰστήκει πᾶς ὁ λαός θεωρῶν». Ὅλοι ἦταν ἐκεῖ ὄρθιοι καί ἔβλεπαν αὐτόν πού σταυρωνόταν. Θά ἔλεγε κανεῖς ὅτι αὐτή ἡ μεγαλειώδης ὑποδοχή τοῦ Χριστοῦ σήμερα καταλήγει τή Μεγάλη Παρασκευή σέ φιάσκο. Καί τίθεται τό μεγάλο ἐρώτημα: τί γιορτάζουμε ἐμεῖς σήμερα; Αὐτό τό φιάσκο; Αὐτή τήν παταγώδη ἀποτυχία; Εἶναι ἔτσι;

Β. ΕΞΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. *Ὁ Χριστός φανερώνεται ὡς Βασιλιάς*
2. *Ὁ Χριστός ἐνεργεῖ ὡς βασιλιάς*
3. *Ὁ Χριστός δέν ἐνθρονίζεται (Γέφυρα πρὸς τό τρίτο μέρος)*

1. Ἀλλά ἄς δοῦμε τὰ πράγματα λεπτομερέστερα, γιὰ νά καταλάβουμε τί ἀκριβῶς γιορτάζουμε. Βλέπετε ὅτι εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ὁ Χριστός μπαίνει ὡς βασιλιάς, δέχεται νά τόν ἐπευφημοῦν ὡς βασιλιά, τό θέλει ὁ ἴδιος αὐτό καί δέν τό ἀρνεῖται. Κι ὅταν οἱ ἀντίπαλοί του τοῦ ζητοῦν τόν λόγο –γιατί τούς ἀφήνει νά τόν φωνάζουν βασιλιά–, ἐκεῖνος εἶπε πῶς ἂν δέν φώναζαν αὐτοί, θά τό ἔλεγαν οἱ πέτρες. Ἔρα λοιπόν ὁ Χριστός ἀποδέχεται ὅτι εἶναι βασιλιάς. Θέλει ὁ ἴδιος νά τόν ἀποκαλοῦν βασιλιά. Δέν τό ἀρνεῖται. Εἶναι ὁ βασιλιάς. Καί δέν ὑπάρχει βασιλιάς χωρίς νά φαίνεται. Οἱ βασιλιάδες ὑπάρχουν ὅταν φαίνονται. Κι ὁ Χριστός αὐτό ἔδειξε μπαίνοντας στό Ἱεροσόλυμα κι αὐτό μᾶς περιγράφουν τὰ Εὐαγγέλια. Ἐπίσης, τὰ εὐαγγέλια μᾶς πληροφοροῦν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπευφημοῦσαν τόν Χριστό μέ τὰ λόγια «Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Αὐτά τὰ λόγια ἦταν γνωστά ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη, ἀφοῦ εἶναι γραμμένα στούς Ψαλμούς. Εἶναι ἐκεῖνα τὰ λόγια πού ἔψαλλε ὁ ἀρχιερέας ὅταν ἔμπαινε τό Πάσχα μέσα στόν Ναό. Σύμφωνα μέ τό Τυπικό, ἔπρεπε τότε νά ψάλει τόν 117ο Ψαλμό, πού περιεῖχε αὐτές τίς λέξεις. Ἔρα, λοιπόν, ἦταν κάτι τόσο σίγουρο, τόσο βέβαιο ὅτι αὐτός εἶναι ὁ βασιλιάς γιὰ τόν ὁποῖο ἔγραψε ἡ Παλαιά Διαθήκη, αὐτός ἦταν πού περιέμεναν οἱ πιστοί ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Αὐτό μᾶς βεβαιώνουν τὰ Εὐαγγέλια.

2. Προσέξτε ὁμως κάτι γιὰ τό ὁποῖο ἐπίσης μᾶς βεβαιώνουν τὰ Εὐαγγέλια. Ὁ Χριστός εἰσέρχεται ὡς βασιλιάς, ἐπευφημεῖται ὡς βασιλιάς καί κάνει ἐνέργειες βασιλικές, πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἄσκηση τῆς ἐξουσίας του. Πηγαίνει κατευθεῖαν στό Ναό καί τόν καθαρίζει, ἀνατρέπει τὰ

τραπέζια αὐτῶν πού πουλοῦσαν ἔξω ἀπό αὐτόν καί φέρεται πάρα πολύ αὐστηρά λέγοντας ὅτι ἔκαναν τόν Ναό τοῦ Θεοῦ σπήλαιο ληστῶν διώχνοντάς τους ἀπό ἐκεῖ. Ἐπίσης, οἱ εὐαγγελιστές μᾶς περιγράφουν ὅτι τήν ἴδια μέρα στόν Ναό ἔρχονται τυφλοί καί χωλοί, τούς ὁποίους καί θεραπεύει. Βλέπετε ὅτι οἱ τυφλοί καί οἱ χωλοί δέν μποροῦσαν νά λάβουν μέρος στή λατρεία τοῦ Ναοῦ. Ἦρθε λοιπόν ὁ Χριστός καί τούς ἔκανε καλά, γιὰ νά μποροῦν κι ἐκεῖνοι νά λατρεύουν τόν Θεό ὅπως οἱ ἄλλοι. Ἔρα, λοιπόν, καί ἀπό αὐτά πού κάνει ὁ Χριστός ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ ἀληθινός βασιλιάς τοῦ Ἰσραήλ.

3. Ἀλλά ἐνῶ γίνονται ὅλα αὐτά τὰ πράγματα καί σείεται ἡ πόλη καί γίνονται θαύματα καί σημεῖα κι ὁ Χριστός δείχνει τήν ἐξουσία του ὡς βασιλιάς, ὁ βασιλιάς αὐτός δέν ἐνθρονίζεται. Θά ἔπρεπε κανονικά αὐτή ἡ πορεία νά καταλήξει στό πῶς ἐπίσημο σημεῖο τῆς πόλεως κι ἐκεῖ, μπροστά στούς ἄρχοντες καί σέ ὀλόκληρο τόν λαό, ἐκεῖνος νά ἐνθρονιστεῖ. Κι ὁμως αὐτό δέν συμβαίνει. Ἡ εἴσοδος τοῦ Χριστοῦ στό Ἱεροσόλυμα εἶναι ἡμιτελής. Καί κάτι ἀκόμα. Πόσες μέρες τάχα κράτησε ὁ καθαρισμός τοῦ Ναοῦ; Μήπως τήν ἄλλη μέρα ἢ δυό τρεῖς μέρες μετά δέν ξαναπήγαν νά πουλᾶνε στίς ἀλές του; Δέν ἔγινε πάλι σπήλαιο ληστῶν; Κι αὐτοί πού θεράπευσε πόσοι ἦταν τάχα; Καί πόσοι ἔμειναν ἀθεράπευτοι; Καί πόσοι συνεχίζουν νά παραμένουν ἀθεράπευτοι; Τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ ὡς βασιλιά ἦταν καί παραμένει ἀνολοκλήρωτο. Καί τοῦτο ὄχι ἐπειδή δέν ἔχει ὀλόκληρη τή βασιλική ἐξουσία, ἀλλά ἐπειδή οἱ ἄνθρωποι δέν τήν ἀναγνωρίζουν.

Γ. ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΟΡΤΗ

1. *Τό ἐρώτημα*
2. *Ἡ ἀπάντηση*
3. *Ὁ σημερινός θρόνος*

1. Τότε ἐμεῖς τί γιορτάζουμε σήμερα; Προφανῶς γιορτάζουμε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι πραγματικός βασιλιάς. Γιορτάζουμε αὐτό πού θά φανεῖ στό τέλος τῆς ἱστορίας, ὅταν θά ἔρθει πάλι. Τότε θά ξανάρθει ὡς βασιλιάς. Καί θά μᾶς δείξει ὀλόκληρη τήν ἀλήθεια. Αὐτό πού βλέπουμε τώρα, μέσα ἀπό ἡμιτελῆ, προσωρινά καί ρευστά πράγματα, ὅπως φάνηκε ἐκείνη τήν ἡμέρα πού μπῆκε ὁ Χριστός στή Ἱεροσόλυμα. Οἱ Πατέρες μᾶς λένε ὅτι τά προηγούμενα ἦταν τύποι, σκιές καί εἰκόνες. Ἡ ἀλήθεια ὁμως εἶναι τοῦ μέλλοντος, ὅταν ἐκεῖνος θά ἔλθει γιά νά φανερωθεῖ σέ ὅλους. «Ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ μετά τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων». Τά μισά, τά προσωρινά καί τά ρευστά ἀφοροῦν ἐμᾶς ὅλους μαζί καί τόν καθένα χωριστά πού ἔχουμε συναχθεῖ νά γιορτάσουμε τήν εἴσοδο τοῦ Χριστοῦ στή Ἱεροσόλυμα. Πόσο ἐμεῖς, ἐγώ καί ἐσεῖς, εἶμαστε σίγουροι ὅτι ὁ Χριστός εἶναι βασιλιάς μας; Πόσο εἶμαστε σίγουροι ὅτι θά τόν ἐπιθυμοῦμε καί θά τόν δεχόμαστε καί αὔριο καί περισσότερο ἀπό πέντε ἡμέρες;

2. Γιά νά ἀπαντήσουμε σέ αὐτό τό ἐρώτημα, φτάνει νά κοιτάξουμε σέ αὐτά πού κρατᾶμε στή χέρια μας. Στά βᾶγια. Καί νά διερωτηθοῦμε γιά τή σχέση πού ἔχουν αὐτά πού κρατᾶμε στή χέρια μας μέ τήν καρδιά μας. Σήμερα ἐμεῖς κρατᾶμε στή χέρια μας κλαδιά ἀπό βᾶγια, ὅπως κρατοῦσαν κλαδιά ἀπό φοίνικες αὐτοί πού ὑποδέχτηκαν τόν Χριστό. «Τά τῆς νίκης σύμβολα φέροντες» ψάλλουμε σήμερα. Τά

σύμβολα τῆς νίκης ἐναντίον τοῦ θανάτου, ἐναντίον τοῦ Σατανᾶ, ἐναντίον αὐτῶν πού ὀδηγοῦν στόν θάνατο, αὐτῶν πού ὑπάρχουν μέσα μας, ἔξω μας, σέ μᾶς καί στό περιβάλλον μας.

Βέβαια, ὅσοι ἀπό ἐμᾶς κρατοῦν τά κλαδιά τῶν βᾶιων, ὄχι γιά τό ἔθιμο, ἀλλά ἐπειδή αὐτό ἔχει ἐκτόπισμα μέσα μας, θά ἐπιθυμοῦμε καί θά ἀποδεχόμαστε τόν Χριστό καί αὔριο καί σέ πέντε ἡμέρες καί ποτέ δέν θά τόν ἐγκαταλείψουμε. Ὁ καιροσκοπισμός τοῦ πλήθους πού ὑποδέχτηκε τόν Χριστό γιά νά τόν ἐγκαταλείψει λίγο ἀργότερα γιά κάποιον πιό ἰσχυρό ἀπό ἐκεῖνον, ἐμφανίστηκε ἐπειδή ὑπῆρχε ἀπόσταση μεταξύ αὐτοῦ πού κρατοῦσαν στή χέρια τους καί αὐτοῦ πού ὑπῆρχε μέσα τους. Κάποιοι λίγοι ἀπό αὐτούς πού κρατάγαν κλαδιά παρέμειναν πιστοί μέχρι τέλους. Καί πάνω στόν σταυρό τόν εἶδαν ὡς βασιλιά καί τόν προσκυνοῦσαν ὡς βασιλιά. Οἱ πιό πολλοί δέν κατάλαβαν τί ἦταν ἐκεῖνος. Ἐμεῖς ὁμως πιστεύουμε ὅτι, κρατώντας στή χέρια τά σύμβολα τῆς νίκης, ἐκφράζουμε αὐτό πού ἔχουμε μέσα μας. Τήν πίστη μας σέ ἐκεῖνον, καί τή γνησιότητά μας ὡς μαθητῶν του. Δηλώνουμε ὅτι ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῶν παθῶν μας, ἐναντίον τοῦ Σατανᾶ, ξέρομε τί σημαίνει κόσμος καί τί σημαίνει Ἐκκλησία, κι ἀκολουθοῦμε τόν Χριστό. Ὅπως διαβάζουμε στήν Ἀποκάλυψη, ὅταν θά ἔλθει ὁ Χριστός πάλι, πλήθος πολύ θά τόν ἀκολουθεῖ κρατώντας κλάδους φοινίκων στή χέρια τους, τά σύμβολα τῆς νίκης, σύμβολα ὅτι εἶναι ἀληθινοί μαθητές τοῦ Χριστοῦ. Καί τότε ὁ Χριστός θά δείξει τήν ἐξουσία του αἰώνια, ὄχι προσωρινή καί τά ἔργα του θά εἶναι ὀλοκληρωμένα καί ὄχι ἡμιτελῆ. Καί τότε τυφλοί καί χωλοί καί ἀδύναμοι δέν θά ὑπάρχουν. Γιατί θά τοῦς ἔχει θεραπεύσει,

θά τούς ἔχει ἀποκαταστήσει καί θά τούς ἔχει ἀναστήσει ὅλους. Ὅλους ἐμᾶς.

3. Εἶπαμε ὅτι ὁ Χριστός, ἄν καί μπῆκε στά Ἱεροσόλυμα ὡς βασιλιάς, ἄν καί ἄσκησε τή βασιλική του ἐξουσία, δέν ἐνθρονίστηκε. Καί βασιλιάς χωρίς θρόνο δέν ὑπάρχει, ὅπως δέν ὑπάρχει κυβέρνηση χωρίς ἐγκατάσταση στήν πρωτεύουσα τῆς χώρας καί ἐπίσημη ἀνάληψη τῶν καθηκόντων τῆς. Οἱ εὐαγγελιστές ἀσχολοῦνται μ' αὐτό λεπτομερῶς καί περιγράφουν ὅλα τά σχετικά μέ τήν ἐνθρόνισή του. Μᾶς λένε ὅτι ὁ Χριστός ἐνθρονίστηκε τήν ἕκτη ἡμέρα ἀπό τήν εἴσοδό του στά Ἱεροσόλυμα, τήν Παρασκευή, ἔξω ἀπό τήν πόλη, πάνω στό Σταυρό. Ἡ ἐνθρόνισή του ἔγινε μέ τρόπο πού δέν μπορεῖ ν' ἀμφισβητηθεῖ κανεῖς. «Ἰψώθηκε», ὅπως σέ ὑψηλό μέρος βρίσκεται κάθε θρόνος, ἀπό τούς ἄρχοντες τοῦ Ἰσραήλ καί μπροστά σέ ὅλο τό λαό. «Εἰστήκει πᾶς ὁ λαός θεωρῶν». Ἐκεῖ ἀναγνωρίστηκε ὡς βασιλιάς ἀπό τό ληστή καί τόν Ρωμαῖο ἐκατόνταρχο καί δέχτηκε τίς πρῶτες αἰτήσεις γιά εἴσοδο στή Βασιλεία του. Ἐμεῖς, ὅπως ὁ ληστής, αὐτόν ἀναγνωρίζουμε ὡς βασιλιά μας, αὐτόν ὑποδεχτήκαμε σήμερα μέ τή γιορτή μας καί αὐτόν περιμένουμε νά ἔρθει πάλι. Μέχρι τότε θά σταυρωνόμαστε μαζί του, θά ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τοῦ κακοῦ μέσα

μας καί γύρω μας καί θά ἀπολαμβάνουμε τά ἀγαθά τῆς Βασιλείας του ἀρραβωνιασμένοι μαζί του. Θά μαρτυροῦμε στόν κόσμο τή Βασιλεία του πού ἦρθε καί ἔρχεται.

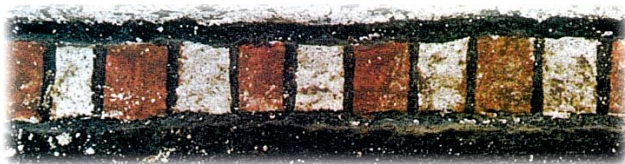
Δ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. Περίληψη προηγουμένων

2. Προτροπή

1. Ἀγαπητοί ἀδελφοί, γιορτάζουμε λοιπόν σήμερα τή βασιλική εἴσοδο τοῦ Χριστοῦ στά Ἱεροσόλυμα. Ἀπό αὔριο θά δοῦμε μέ λεπτομέρειες, διαδοχικά, μέρα μέ τή μέρα τή διαδικασία ἐνθρόνισής του τή Μεγάλη Παρασκευή. Θά γίνει ἐνώπιον ὅλων τῶν ἀνθρώπων, τῶν φίλων καί τῶν ἐχθρῶν του. Ἀπό τήν τρίτη ἡμέρα ὑπάρχει ἡ Ἀνάστασή του γιά τούς μαθητές του, γι' αὐτούς πού πιστεύουν σέ ἐκεῖνον, γι' αὐτούς πού ξέρουν τί σημαίνει ἀγώνας καί νίκη μαζί μέ τό Χριστό. Ὅτι δηλαδή ὁ Χριστός εἶναι ἀληθινός βασιλιάς, κι ἄς κρυφτεῖ κάτω ἀπό τά Πάθη, τό μαρτύριο καί τόν Σταυρό. Εἶναι ὁ ἴδιος, εἶναι αὐτός πού θά ἀναστηθεῖ, πού ἀνασταίνεται μέσα στόν καθένα ἀπό μᾶς.

2. Αὐτή τή μεγάλη ἀλήθεια γιορτάζουμε σήμερα, καί εἶθε ὁ Θεός νά μᾶς ἀξιώσει αὐτά πού κρατᾶμε στά χέρια μας νά ἔχουν ἀληθινό ἐκτόπισμα μέσα μας. Ἀμήν.

Ἐνότητα καὶ ἀπολυταρχία στήν αἵρεση

Ἄρχιμ. Αὐγουστίνου Γ. Μύρου, Δρος Θ.
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης

Η ΕΜΕΛΙΩΔΕΣ γνώρισμα τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἐνότητα. Ὅπως σ' ἓνα ζωντανό ἀνθρώπινο σῶμα δέν μποροῦμε νά διανοηθοῦμε νά εἶναι τά μέλη του ἀνεξάρτητα ἀπό τό κυρίως σῶμα, ἢ νά ἀντιμάχονται μεταξύ τους, κατά παρόμοιο τρόπο, καί πολύ περισσότερο, δέν μποροῦμε νά σκεφθοῦμε ὅτι τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι δυνατόν νά εἶναι διαιρεμένο. Γιά τό σημεῖο αὐτό εἶναι ἐξαιρετικά διαφωτιστικοί οἱ λόγοι τοῦ ἀποστόλου Παύλου, πού γράφει γιά τήν Ἐκκλησία στούς Ἐφεσίους: «Ἐν σῶμα καί ἐν Πνεῦμα καθὼς καί ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· Εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς Θεός καί Πατήρ πάντων καί ἐπί πάντων καί διά πάντων καί ἐν πᾶσιν ἡμῖν» (Ἐφ. 4,4-6).

Μέ ἄλλα λόγια, σύμφωνα μέ τήν ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ, πού μᾶς παραδίδει ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί ἐρμηνεύει διαχρονικά ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα ἀνθρώπινο κατόρθωμα, ἀλλ' ἓνα ἐξαιρετο θεῖο δῶρο. Κι αὐτό φαίνεται ὀλοκάθαρα ἀπό τοὺς βασικούς παράγοντες, πού ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ παραθέτει ὡς συντελεστές γιά τήν ἐπίτευξη τῆς ἐνότητος: Τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, στό ὁποῖο εἶμαστε μέλη, τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού χαρίζει τόν

σύνδεσμο τῆς εἰρήνης ἀνάμεσα στά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἡ αἰώνια Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία εἶμαστε καλεσμένοι, τό ἅγιο βάπτισμα, μέ τό ὁποῖο εἰσαχθήκαμε στήν Ἐκκλησία, καί αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Θεός Πατήρ, πού εἶναι ἡ ἀρχή τῶν πάντων. Σ' αὐτά στηρίζεται ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Τό δικό μας χρέος, τό χρέος τῶν πιστῶν, δέν εἶναι νά δημιουργήσουμε τήν ἐνότητα, ἀλλά νά τήν διατηρήσουμε, ὅπως πάλι σημειώνει ὁ ἀπόστολος: «σπουδάζοντες τηρεῖν τήν ἐνότητα τῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (Ἐφ. 4,3).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς ὑποδεικνύει καί τόν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο μποροῦμε νά διατηρήσουμε τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας· μέ τό νά καταφύγουμε στή θεία βοήθεια. Αὐτό σημαίνει ὁ λόγος του, «ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης». Ἡ εἰρήνη εἶναι καρπός τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπως μᾶς τό λέγει πάλι ὁ ἴδιος, «ὁ δέ καρπός τοῦ Πνεύματος ἐστίν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη...» (Γαλ. 5,22). Ἐπομένως, γιά νά συντελέσουμε στήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καί νά τήν διατηρήσουμε, δέν μποροῦμε παρά νά ἀφήσουμε τόν ἑαυτό μας ἀνοικτό στή χάρη τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πού θά μᾶς χαρίσῃ τόν σύνδεσμο τῆς εἰρήνης, ὥστε μ' αὐτόν νά οἰκοδομηθῇ ἡ ἐνότητα.

Ἐδῶ ἀκριβῶς εὐρίσκεται τό καιρίο σημεῖο, ποῦ διαφοροποιεῖ τούς αἵρετικούς. Αὐτοί ξεχνοῦν ὅτι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ καί τήν λογαριάζουν ὡς κατόρθωμα τῶν μελῶν τῆς. Αὐτό ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά ἐπι-στρατεύουν τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις, δηλαδή τήν λογική, τήν εὐφυΐα, τήν ψυχολογία, τήν ἀνθρώπινη ἰσχύ, τό χρῆμα, τήν διπλωματία, γιά νά τήν ἐπιβάλλουν ἐξωτερικά, κατ' ἀπομίμηση τῶν δυνα-στῶν τοῦ κόσμου.

Σύμφωνα, λοιπόν, μέ τά πρότυπα τοῦ κόσμου, ἡ ἐνότητα μπορεῖ νά ἐπιτευχθῆ μέ δύο κυρίως τρόπους: εἴτε μέ τήν θέ-ληση καί συμφωνία ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε μέ τήν ἀπολυταρχική ἐπιβολή μιᾶς πανίσχυρης κεντρικῆς ἐξουσίας. Ὅποτε ἔχουμε στό σύνολο τῶν αἱρέσεων δύο κυρίως ομάδες συ-στημάτων: τήν ομάδα τῶν «δημοκρα-τικῶν» καί τήν ομάδα τῶν «ἀπολυταρ-χικῶν» συστημάτων.

Γιά τήν περίπτωση τῶν «ἀπολυταρ-χικῶν» συστημάτων στίς αἱρέσεις κλα-σικό παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ Παπισμός καί εἶναι πολύ ἐνδιαφέρουσα στό σημεῖο αὐτό ἡ ἱστορική του ἐξέλιξη.

Ὅταν τό 568 μ. Χ. οἱ βάρβαροι Λομ-βαρδοί μετακινήθηκαν ἀπό τόν βορρᾶ πρός τήν Ἰταλία, ἡ αὐτοκρατορική πρω-τεύουσα Ραβέννα ἀποκόπηκε ἀπό τή Ρώμη. Τότε ὁ πάπας ἔγινε ὑπεύθυνος γιά τήν στρατιωτική ἄμυνα καί τήν πολιτική διοίκηση τῆς σημαντικῆς αὐτῆς πόλης. Στήν οὐσία ὁ πάπας ἔγινε τότε ἕνας ἄρχοντας μέ κοσμικές ἐξουσίες, τίς ὁποῖες δέν θέλησε ποτέ νά ἐγκαταλείψῃ, ἀλλά τίς κληροδότησε σέ ὄλους τούς μέ-χρι σήμερα διαδόχους του. Λησμονῶ-ντας τούς λόγους τοῦ Χριστοῦ, «ἀπόδο-

τε οὖν τά Καίσαρος Καίσαρι καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Μθ. 22,21), καί ὅτι «ἡ βασιλεία ἡ ἐμή οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» (Ἰω. 18,36), ὑπέκυψε στίς ἐμπαθεῖς ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες καί ἐπέ-λεξε νά εἶναι κεφαλή τόσο τῆς Ἐκκλη-σίας ὅσο καί τοῦ κράτους.

Σέ τελική ἀνάλυση, αἰτία τῆς αἵρετικῆς αὐτῆς πτώσεως εἶναι ὁ ἐωσφορικός ἐγω-ῖσμός, ποῦ γέννησε τήν ὀλιγοπιστία ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νά κυβερνηθῆ σω-στά μέ τόν τρόπο ποῦ παρέδωκε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Ὑπερίσχυσε ἔτσι ἡ πίστη ὅτι αὐτό μπορεῖ νά γίνῃ, ἐάν ἡ Ἐκκλησία με-τατραπῆ σ' ἕνα εἶδος κράτους μέ πανί-σχυρη κεντρική ἐξουσία, κατὰ τά πρότυ-πα τῶν μεγάλων κυρίαρχων κοσμικῶν κρατῶν. Αὐτή ἡ λαθασμένη θεμελιώδης ἀντίληψη πολλῶν Δυτικῶν ὠδήγησε ἀρχικά στήν διεκδίκηση τοῦ πρωτείου καί ἀργότερα στή θεσμοθέτηση τοῦ ἀλα-θήτου τοῦ πάπα καί τῆ δημιουργία τοῦ κοσμικοῦ κράτους τοῦ Βατικανοῦ.

Ὅλες αὐτές οἱ κινήσεις, μαζί μέ τά ὀνόματα, τή δομή καί τό περιεχόμενό τους στόν χῶρο τοῦ Παπισμοῦ, φανερώ-νουν ἀπό μόνα τους τόν αὐταρχικό καί ἀπολυταρχικό χαρακτήρα, ποῦ προ-σλαμβάνει ἡ αἵρεση. Τό πρωτεῖο καί τό ἀλάθητο τοῦ πάπα, χωρίς πραγματικά ἐρείσματα στή γραπτή καί βιωματική Παράδοση τῆς μιᾶς, ἀγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, σημαίνει προσπάθεια αὐταρχικῆς ἐπιβολῆς τῆς ἀνθρώπινης θελήσεως συγκεκριμένων προσώπων. Κι αὐτό εἶναι ἡ αἵρεση· ἡ προσωπική ἐπιλογή, ἡ ἀντίθετη πρός τήν αὐθεντική Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐπιμονή τοῦ Παπισμοῦ τόσο στό πρωτεῖο, ὅσο καί στό ἀλάθητο τοῦ πά-πα, φανερώνει τήν ἀγωνιώδη προσπά-

θεια τῶν αἰρετικῶν νά βροῦν λύση στό ἐπιτακτικό πρόβλημα τῆς ἐνότητος. Καί ἐπειδή ἀπορρίπτουν ἐκείνη πού ἀποκάλυψε ὁ Θεός καί ἐφήρμοσε ἡ ἀγία του Ἐκκλησία, ἐφευρίσκουν αὐταρχικά μορφώματα, πού ὑποβαθμίζουν τήν καθοδηγητική παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στήν πραγματικότητα ἀκολουθοῦν τό θέλημα τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ τήν πιό ἀπολυταρχική ἐξουσία σέ ὅσους τόν ὑπακοῦν. Ὅλους αὐτούς, ὅμως, τούς ἐλέγχει ἀδιάκοπα ἡ θεόπνευστη προτροπή τοῦ ἀποστόλου Πέτρου: «*Νά ποιμαίνετε τό ποίμνιο τοῦ Θεοῦ, πού*

εἶναι στή δικαιοδοσία σας, ὄχι ἀναγκαστικά ἀλλά ἐκούσια, ὄχι μέ αἰσχροκέρδεια ἀλλά μέ προθυμία καί ζῆλο, ὄχι ὡς δυνάστες στίς ἐπισκοπές, πού σᾶς κληρώθηκαν, ἀλλά παρέχοντας οἱ ἴδιοι πρότυπα τούς ἑαυτούς σας γιά τό ποίμνιο» (Α΄ Πε. 5,2-3).

Καί βέβαια ἡ «ἐνότητα» πού κατορθώνουν οἱ αἰρετικοί μέ τόν αὐταρχισμό καί τήν ἀπολυταρχία δέν ἔχει καμμία σχέση μέ «*τήν ἐνότητα τῆς Πίστεως καί τῆς γνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ*» (Ἐφ. 4,13), ὅπως τήν ἀντιλαμβάνεται θεόπνευστα ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

Ἀνάσταση μέ ἄγχος;

Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ,
Ἐφημ. Ἰ.Ν. Παμ. Ταξιαρχῶν Σχηματαρίου, Ἰ.Μ. Θηβῶν καί Λεβαδείας

ΣΕ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ σημείωμα γράφαμε γιά τό ζήτημα τῆς νυκτερινῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας πού ἀποτελεῖ ἐνδεικτικό παράδειγμα τῆς σύγχυσης τήν ὁποία βιώνουμε γενικά ὡς Ἐκκλησία, σύγχυση μεταξύ μέσων καί σκοπῶν. Κατά τή διάρκειά της στούς περισσότερους ναούς ἐπικρατεῖ ὄχι ἀπλά βιασύνη ἀλλά ἄγχος. Μάλιστα αὐτή εἶναι ἡ λέξη πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἴδιοι οἱ πιστοί ὅταν διηγοῦνται τό γεγονός («αἰσθάνθηκα ἄγχος ἀπό τή βιασύνη τοῦ ἱερέα ἢ τοῦ ψάλτη»), πράγμα πού σημαίνει ὅτι μόνοι τους τό διέγνωσαν. Οἱ λύσεις πού ἐξευρίσκονται γιά νά συντομευθῇ ἡ συνολική διάρκεια ποικίλλουν κατά περίπτωσι, σχεδόν ὅλες ὅμως περιλαμβάνουν εἴτε παράλειψη μερῶν τοῦ Ὁρθρου καί τῆς Λειτουργίας, εἴτε ὑπερβολική ταχύτητα κατά τήν ἐκφορά τους, εἴτε καί τά δύο.

Πρόκειται γιά ἕνα ἄγχος νά τηρηθοῦν τά χρονικά ὅρια τά ὁποία ὑποσχέθηκαν οἱ ἐφημέριοι πρὸς τοὺς πιστοὺς στήν προσπάθειά τους νά τοὺς προσελκύσουν νά μείνουν μέχρι τό τέλος. Εὐλογημένη ἢ ἐπιθυμία, ἐπαινετός ὁ πόθος. Διερωτῶμαι μόνο ἂν ὁ σκοπός μας νά μή διαλυθῇ τό ἐκκλησίασμα μετά τό «Χριστός Ἀνέστη» ἐπιτρέπεται νά ἐπιτευχθῇ μέ τήν κακοποίηση τῆς Λατρείας.

Εὐλογα θά ἀκολουθήσει τό ἐρώτημα: Τί προτείνεις; Πῶς εἶναι δυνατό νά τε-

λεσθοῦν Ὁρθρος καί Θεία Λειτουργία μέ ἀξιοπρεπῆ ρυθμό, πού θά σέβεται τά ἀπαράμιλλα νοήματα, χωρίς νά φθάσουμε νά τελειώσουμε στίς 2.30 π.μ.;

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νά θέσω ἕναν προβληματισμό. Ἀπό τή στιγμή πού ἀγνωοῦμε τήν πραγματική ὥρα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τή στιγμή πού σέ ὀρισμένα μέρη τῆς πατρίδας μας συνηθίζουν ἀνέκαθεν νά τελοῦν τό πρωί τήν ἀναστάσιμη Λειτουργία, τί μᾶς ἐμποδίζει νά ξεκινοῦμε τήν ἀκολουθία νωρίτερα; Γιά παράδειγμα, τό «Εὐλογητός» στίς 10 μ.μ. καί τό «Χριστός Ἀνέστη» στίς 11 μ.μ.; Μήπως ἀποτελεῖ ἡ 12η νυκτερινή κάποιο ἀπαραβίαστο θέσφατο τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας ἢ κάποια ἱερή στιγμή καί ὥρα γιά τήν Ἐκκλησία μας;

Μέ τή λύση αὐτή θά ἐπιτυγχάναμε δύο καλά: καί περισσότερο ἐκκλησίασμα θά ἀποφάσιζε νά παραμείνει ὡς τό τέλος καί ἡ Λατρεία θά διεξαγόταν περισσότερο ἱεροπρεπῶς. Πρέπει μάλιστα νά λάβουμε ὑπ' ὄψη ὅτι στήν ἐποχή μας, ἀκόμη καί μέ τόν ἴδιο ρυθμό τελέσεως τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας, αὐτή τελειώνει πιό ἀργά σέ σύγκριση μέ τό παρελθόν, ἀφοῦ κοινωνοῦν ἀσύγκριτα περισσότεροι χριστιανοί. Εἰδικά κατά τήν Ἀνάσταση πολλοί ναοί μέ περισσότερους ἐφημερίους ἀναγκαστικά μένουν

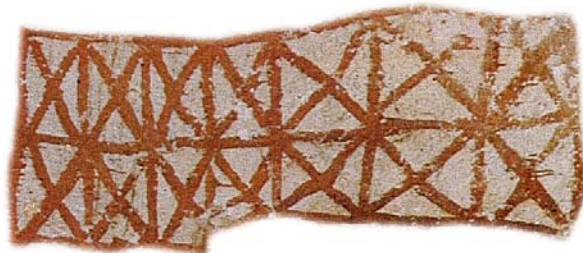
μέ έναν, ἀφοῦ οἱ ἄλλοι καλύπτουν μονές ἢ παρεκκλήσια ἢ ἐξωκλήσια. Ὑπάρχουν ναοὶ ὅπου ἡ προσέλευση στήν ἀναστάσιμη Θεία Εὐχαριστία διαρκεῖ καί 30! Τέτοιες ἐμπειρίες ἦταν σχεδόν ἀγνωστες στήν παραδοσιακή κοινωνία.

Εἶμαι ἀνοιχτός καί σέ ἄλλες προτάσεις, πάντως θεωρῶ πῶς ἡ σημερινή μεταχείριση τῆς ἀναστάσιμης ἀκολουθίας εἶναι ἀνεπίτρεπτη. Πῶς νά γιορτάσεις τό κορυφαῖο γεγονός τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ μέ ἄγχος; Καί γιατί δέν λαμβάνουμε ὑπ' ὄψιν τήν ιδιαιτερότητα τοῦ τόπου μας ὅπου πλῆθος ἀνθρώπων στήν ἐπαρχία ξυπνοῦν πολύ νωρίς τήν ἐπομένη γιά νά ἐτοιμάσουν τό οἰκογενειακό πασχαλινό γεῦμα μέ τόν γνωστό σέ ὅλους μας τρόπο; Δέν πρόκειται γιά κάποια ἀμαρτωλή διασκέδαση ἀλλά γιά παραδοσιακό ἐλληνικό ἔθιμο. Γιατί τούς θέτουμε πρό περιττῶν διλημμάτων; Φυσικά σέ μιά ἰδανική Ἐκκλησία θά ἔπρεπε οἱ ἴδιοι νά ἐπιλύουν μόνοι τους τέ-

τοια διλήματα ἐπιλέγοντας εἴτε νά ταιπωρηθοῦν κρατώντας καί τά δύο εἴτε νά θυσιάσουν ὀριστικά το ἔθιμο. Ἄλλά ἡ Ἐκκλησία δέν ἀποτελεῖται ἀποκλειστικά ἀπό ἤδη «φτασμένους» ἀγίους ἢ μόνο ἀπό ἡρωικούς χριστιανούς.

Ἐλπίζω βέβαια νά φάνηκε ὅτι τό ἄρθρο αὐτό δέν γράφτηκε γι' αὐτή τήν κατηγορία τῶν ἀδελφῶν μας, τούς ὁποίους ὡς ἐκ περισσοῦ ἀνέφερα. Γράφτηκε γιά τήν πλειονότητα τοῦ λαοῦ μας, γιά ὅσους δέν ἔχουν ἀποκοπῆ ὀλοκληρωτικά ἀπό τίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες καί ἑορτές, γιά ὅσους ὡς καλοπροαίρετοι θά μπορούσαν νά κερδηθοῦν στήν «πανηγυριν τῶν πανηγύρεων», ἐκεῖ ὅπου καλοῦνται νά «τρυφήσουν πάντες».

Καί δέν εἶναι τυχαῖο αὐτό πού ἀποτελεῖ ἐμπειρία πολλῶν ἀπό ἐμᾶς: ὅτι ὅποιον κερδηθῆ στήν Ἀνάσταση γιά μιά φορά, συνήθως ἡ χαρά της καί τό μεγαλεῖο της τόν ἐλκύουν νά παραμένει κάθε χρόνο πλέον.

Τῆς Προηγιασμένης τό πανίερο θάμβος

Πρωτ. Κωνσταντίνου Καλλιανού

Ἐφημ. Ἰ. Ν. Ἁγίου Παντελεήμονος Σκοπέλου Ἰ. Μ. Χαλκίδος

Στόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη
Πέργης κύριον Εὐάγγελον, μέ τή
μετάνοια τῆς Σαρακοστῆς...

«Σοφία, Ὁρθοί.

Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι».

Τό φῶς τό ἱλαρό πού ἀπλώνει ἡ λαμπάδα τῆς Προηγιασμένης τό νοιώθεισ ὅτι εἶναι ἡ φωτεινή ματιά τοῦ Θεοῦ, πού μεγαλύνει τόν Κόσμο. Εἶναι ἡ ἀπαστραπτουσα παρουσία Του ἀπό τότε, ἀπό τόν καιρό τῆς Δημιουργίας, μέ κείνο τό κορυφαῖο πρόσταγμα «Καί ἐγένετο φῶς» (Γεν. 1,3). Φωτεινή παρουσία πού δέν ἔπαψε νά εισέρχεται σέ ὅλα μας τά σκότη καί νά τά φωτίζει δίχως νά ἐξετάζει ποιά. Ἄρκει τίς θύρες τῆς ψυχῆς νά βρεῖ ἀνοιχτές.

Στό μυρωμένο ἀνοιξιάτικο πρωινό ἀνεβαίνει τό εὐῶδες θυμιάμα κι ἀπό τό Πρόσωπό Του κατεβαίνει Φῶς Χριστοῦ καί καταυγάζει τήν Ἐκκλησιά, τούς πιστούς, τήν οἰκουμένη ὁλάκερη.

Αὐτό τό Φῶς πού αἰῶνες προσφέρεται, καί θά προσφέρεται, ἕως τῆς συντελείας, γίνεται τό μέσον διὰ τοῦ ὁποίου καί οἱ Γραφές καί οἱ Λόγοι καί ἡ Ἀνάγνωση τοῦ Σύμπαντος Κόσμου κατανοεῖται, ἐμβιώνεται, ὀδηγεῖ εἰς ὁδοῦς σωτηρίας.

Αἰῶνες στέκει στήν Ὁραία Πύλη ὁ ἀρχαῖος ὁ παπάς, ἀκίνητος, εὐσχήμων, ἱεροπρεπῆς καί κατενυγμένος. Κρατᾷ

τήν ἀκοίμητα ἀναμμένη λαμπάδα τῆς Προηγιασμένης καί τό θυμιατό, γιά νά ὀρίσει τήν Προσευχή τῶν πιστῶν, νά συμμαζέψει τούς καημούς τους, τίς μετάνοιες καί τίς ἰκεσίες τους καί νά τά τυλίξει σέ νοητά ὀθόνια γκρίζου θυμιάματος· νά συμμαζέψει τήν Πίστη τους στή χρυσογάλανη φλόγα τοῦ κεριοῦ κι ὕστερα, ἤρεμα, ἀπλά καί σέ ἤχο λιτό, ὑφασμένο στόν ἀργαλιό τῆς ταπεινώσης, ἀνοίγει τή θύρα τοῦ Θεοῦ μέ τό «Κατευθυνθήτω».

Οἱ μετάνοιες εἶναι ἀσκήσεις πού δέν ἀποδεικνύουν μόνο τή συμμετοχή τοῦ σώματος, ἀλλά κυρίως τή συντριβή τῆς ψυχῆς. Γιατί ἐκεῖ πρέπει νά ἐπικεντρωθεῖ ἡ ὅλη διαδικασία μέ ἀπότοκο τή θεραπεία... Ἄλλωστε, γι' αὐτό «οἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀοράτως» μέν, ἀλλά μαζί μας ἀτενίζουν καί διαπιστώνουν ὅτι, «ἰδοῦ, εἰσπορεύεται ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης». Γιά πού, ἄραγε; Τό ἐρώτημα δυναμικό, μεγαλειῶδες, οὐσιαστικό... Διότι εἰσπορεύεται, εἰσοδεύει ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης, μέσα στό Ἅγιο Δισκάριο, μέ τήν ἡσυχία καί τή σιωπή τοῦ ναοῦ νά τήν καταλύει, ν' ἀνοίγει ρωγμές σωτήριες, τό ρυθμικό τό κουδούνισμα τοῦ θυμιατοῦ. «Ἰδοῦ θυσία...», Θυσία Μυστική, ἀλλά καί Τελειωμένη, πού μόνο οἱ Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν μέ τά παρθένα, τά φωτισμένα ἀπό τό Θεῖο Του

Γνόφο Μάτια, μέ φρίκη βλέπουν καί κα-
τανοῦν, πασχίζοντας νά μᾶς εισάγουν
ὄλους μας σ' αὐτό τό Μάθημα τῆς Θυ-
σίας καί τῆς Προσφορᾶς. «Οὕτως ἠγά-
πησεν ὁ Θεός τόν κόσμον...» (Ἰω. 3,15)
ἀντίθετα μέ τόν κόσμο πού συνεχίζει, ὅχι
μονάχα νά μὴν ἀγαπᾶ, ἀλλά ν' ἀμφισβη-
τεῖ καί νά ζητᾶ τίς ἔτι καί ἔτι θυσίες
Του... Πού τίς ἀντιπροσωπεύουν,
εὐτυχῶς, τά τῶν Ἁγίων Μαρτύρια... Τά
ὁποῖα ἀσφαλῶς σήμερα ὡς ἐπί τό
πλεῖστον εἶναι μέν ἀναίμακτα, ἀλλά
μουσκεμένα ἀπό δάκρυα, ἰδρῶτες, ἀγω-
νία καί μεγάλη Σιωπή. Πού γιά νά τήν
ἀντέξεις ἀπαιτεῖται νά μαθητεύσεις στήν
ἄλλη Σιωπή. Ἐκείνη, πού ἐκφράζεται μέ
διαφορετικά ρήματα· καί πού ἐκκινεῖται
ἀπό μίαν ἄλλη, τή μεγαλειώδη Σιωπή.
«Ὁ δέ Ἰησοῦς ἐσιώπα» (Μτθ. 26,63).

Εἰσπορεύεται ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης,
λοιπόν. Κι ἐμεῖς βυθίζουμε τήν ὕπαρξή
μας στά βάθη τῶν αἰώνων καί ψηλα-
φοῦμε τίς ἀρετές τῶν Πατέρων μας, οἱ
ὁποῖοι «Πίστει καί πόθῳ» προσέρχο-
νταν γιά νά καταστοῦν «μέτοχοι ζωῆς
ἀθανάτου». Ἐκεῖνοι... Ἐμεῖς;

Οἱ λέξεις αὐτές, «πίστις», δηλαδή, πού
δηλοῖ τήν ἐμπιστοσύνη καί κάτι παρα-
πάνω, καί «πόθῳ», πού φανερώνει τήν
ἐπιθυμία, τή λαχτάρα τῆς παρουσίας
κάποιου νά σταθεῖ σιμά μας, διαπλέουν
τίς θάλασσες τοῦ Χρόνου καί μᾶς ἀντα-
μώνουν· λέξεις χλωρές, νεοφερμένες,
πού ἐπιμένουν νά μᾶς εἰσοδεύσουν, ὅχι
μονάχα στό νόημά τους, ἀλλά καί στόν
κόσμο τους... Τόν κόσμο τῆς Βασιλείας
Του. Μιά θύρα τῆς ὁποίας εἶναι καί ἡ
Προηγιασμένη...

Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Γερασίμου τοῦ Ἰορδανίτου

Τοῦ Ν. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου,
Μ.Α. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ο ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ὁ Ἰορδανίτης εἶναι «εἷς ἐκ τῶν μεγάλων ἀναχωρητῶν τῶν διαλαμφάντων ἐν Παλαιστίνῃ κατὰ τόν Ε΄ αἰῶνα. Ἡ μνήμη του ἄγεται ὑπό μέν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τήν 4^{τὴν} ἢ 20^{τὴν} Μαρτίου, ὑπό δέ τῆς Δυτικῆς τήν 5^{τὴν} τοῦ ἰδίου μηνός» (Θρησκευτική καί Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία 4^{ος} τόμος, Ἀθῆναι 1964, στήλη 319). «Ἦρκεῖτο εἰς μετρίαν τροφήν χωρίς καμμίαν ἀπαίτησιν διά τόν τρόπον τῆς ἐτοιμασίας. Προσέτι ἤρκεῖτο εἰς μετριώτατον ὕπνον, ἀρκετόν ἐν τούτοις διά νά τοῦ στερεώσῃ τήν υγείαν του. Ὡς πρὸς τοῦτο ἔλεγεν ὅτι ὅστις θέλει νά ζήσῃ περισσότερον, πρέπει νά κοιμᾶται ὀλιγώτερον» (Γαλανοῦ Ἰ. Μιχαήλ, Οἱ βίοι τῶν ἁγίων, Ἔκδοσις τρίτη, τεῦχος Γ' μὴν Μάρτιος, Ἀθῆναι, σελ. 19).

Ὁ Ὅσιος πατήρ ἀπέδειξε τόν χαρακτήρα του, ὅταν κατατάχτηκε στίς μοναχικές τάξεις. Ὡστόσο, περιέπεσε γιά ἕνα χρονικό διάστημα στήν αἵρεση τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Ὁ Γεράσιμος ἐδέχθη μέ ταπεινοφροσύνην τήν διαφώτισιν τοῦ Ἁγίου Εὐθυμίου καί πεισθεῖς ὅτι ὁ Εὐθύμιος εἶχε δίκαιον, τό ἀνεγνώρισεν.

Ὁ Ὅσιος Γεράσιμος «περὶ τό 455, μετώκισεν ὀριστικῶς εἰς ἔρημον πλησίον τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ὠκοδόμησε, μέ τήν συνδρομήν τῶν μαθητῶν του, μεγάλην Λαύραν, ἡ ὁποία ἀπέβη περιφανής. Ἡ Λαύρα

αὕτη ἠκολούθει πρωτότυπον μοναχικόν σύστημα, διότι συνεδύαζεν εἰς καθωρισμένον χώρον τήν κοινοβιακήν καί τήν ἐρημιτικήν ζωήν. Εἰς τό μέσον τό τῆς Λαύρας ὑπῆρχε κοινόβιον διά τούς ἀρχαρίους, περίξ δέ ταύτης κελλία διά τούς ἐρημίτας. Οὗτοι ὠνομάζοντο «τέλειοι».

Μέ τόν Ἅγιο Γεράσιμο τόν Ἰορδανίτη, σχετίζεται μία καθαρά ψυχωφελῆς ἱστορία, ἡ ὁποία ἔχει ἐποικοδομητικό χαρακτήρα. Σύμφωνα μέ τό Συναξάριον τοῦ ἁγίου «Λέων τις ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔζων εἰς τήν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου, συναντήσας τόν Ἅγιον παρά τήν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, εὐθύς ὡς τό ἀντίκρουσεν, ἤρχισε νά φωνάζῃ δυνατά καί νά ὀρύεται ἐκ τῶν πόνων, διότι εἶχεν ἐμπηχθῆ εἰς τόν πόδα του αἰχμηρόν τεμάχιον καλάμου καί ἔκαμεν εἰς τόν λέοντα τόν πόνον ἀνυπόφορον. Ἀντιληφθεῖς τοῦτο ὁ Ὅσιος καί συμπαθήσας διά τό πάθημα τοῦ θηρίου καί εὐσπλαγχνισθεῖς, συμπονέσας δέ ἐκ τῶν μορφασμῶν, τούς ὁποίους ἔκαμεν πρὸς αὐτόν τό θηρίο, προσφέρει τήν ὑπηρεσίαν του καί ἐπιθυμήσας νά τό θεραπεύσῃ ἀνασηκῶνει τόν πόδα αὐτοῦ, ἤδη ἐξοιδηκότα καί ἐξάγει μετά προσοχῆς τόν κοπτερόν κάλαμον, ἀπομακρύννας εὐθύς τόν πόνον ἀπό τό ζῶον. Τότε ὁ λέων γίνεται ἀμέσως πρόβατον, οὐχί μεταβαλὼν τήν φυσικήν του κατάστασιν, ἀλλά τήν ἀγριότητα. Καί

ἀκολουθήσας τόν Μέγαν Γεράσιμον εἰς τό κελλίον του, ὅπου ἐκεῖνος μετέβαι-
νεν, ὁ λέων συνηκολούθει. Μέγα καί
ἐκπληκτικόν τό γεγονός τοῦτο, ἀλλά
πόσον ἐκπληκτικώτερον τό ἐν συνεχείᾳ
ἱστορούμενον. Ὡς θαυμαστός ὁ Θεός ἐν
τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ!» (Γεράσιμος ὁ Ἰορ-
δανίτης, ἄρθρον ἐν Θρησκευτικῇ καί
Ἠθικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, Α΄, Ἀθῆναι
1964, στ. 321). Ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἅγιος
Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ λέων εἶχεν
«πρός τοῖς ἄλλοις καί τό διακόνημα
αὐτό, τό νά βόσκη τόν ὄνον ὅστις ἔφερε
τό νερόν εἰς τόν ὄσιον. Μίαν δέ φοράν
ἐπέρασαν ἐκεῖθεν πραγματευταί τινες,
καί βλέποντες τόν ὄνον μόνον, ἔκλεψαν
αὐτόν· ὁ δέ λέων ἐκοιμᾶτο καί δέν
ἤσθάνθη. Ὅθεν τό ἐσπέρας ἐγύρισεν εἰς
τόν ὄσιον χωρίς νά ἔχη μαζί του τόν ὄνον
κατά τήν συνήθειαν. Βλέπων δέ τόν λέ-
οντα μοναχόν ὁ ὑπηρέτης τοῦ Ὀσίου,
ἔλεγεν εἰς τόν γέροντα, ὅτι αὐτός ἔφαγε
τόν ὄνον· ὅθεν κατεδικάσθη ὁ ταλαίπω-
ρος λέων, νά φορτώνηται εἰς τούς ὤμους
του τάς στάμνας, καί νά φέρη τό νερόν
ἀπό τόν ποταμόν ἀντί τοῦ ὄνου, εἰς τό-
σον διάστημα χρόνου, εἰς ὅσον ἐκρα-
τεῖτο ὁ ὄνος ἀπό τούς ἀνωτέρω πραγ-
ματευτάς. Ἐπειδή δέ οἱ ἴδιοι πραγμα-
τευταί ἔτυχε νά διέλθωσι πάλιν ἀπό τόν
ἴδιον ἐκεῖνον δρόμον, ἔχοντες μαζί των
καί τόν ὄνον, διά τοῦτο εὐθύς ἅμα εἶδεν
ὁ λέων τόν ὄνον, ἐγνώρισεν αὐτόν καί
ὤρμησεν αἰφνιδίως ἐναντίον τῶν πραγ-
ματευτῶν μέ μέγαν βρῦχημα, οἵτινες
φοβηθέντες ἔφυγον. Ἐπειτα ἔλαβε μέ
τά ὀδόντιά του τό σχοινίον τοῦ ὄνου καί
τόν ἔσυρεν, ὁμοῦ δέ μετ' αὐτοῦ, ἐτράβη-
ξε καί ὄλας τάς καμήλους, αἱ ὁποῖαι
ἦσαν δεδεμέναι εἰς τόν ὄνον, καί οὕτω
τάς ἔφερον ὄλας εἰς τό κελλίον τοῦ Ὀσί-

ου Γερασίμου· κτυπῶν δέ μέ τήν οὐράν
του τήν θύραν τοῦ κελλίου τοῦ γέροντος
ἔκαμνεν ὡς ἐπίδειξιν, ὅτι ἐπρόσφε-
ρεν αὐτάς κινήγιον εἰς τόν γέροντα. Βλέπων
δέ ὁ γέρον τόν πράγμα, ἔχαμογέλασεν
ὀλίγον, καί εἶπε πρὸς τόν μαθητήν του,
ἀδίκως ἐκατηγορεῖτο ἀπό ἡμᾶς ὁ ἀθῶος
λέων, ὅτι ἔφαγε τόν ὄνον· λοιπόν τώρα
πρέπει νά τόν ἐλευθερώσωμεν ἀπό τόν
κόπον τῆς ὑπηρεσίας, καί ἄς ὑπάγη νά
βόσκη εἰς τούς συνειθισμένους του τό-
πους. Τότε κλίνας τήν κεφαλὴν του ὁ λέ-
ων, ὁ ὀνομασθεὶς Ἰορδάνης ὡς ἂν εἶχε
λογικόν, καί τρόπον τινα ἀποχαιρετήσας
τόν γέροντα, ὑπῆγεν εἰς τήν ἐρημίαν·
καθ' ἐκάστην δέ ἑβδομάδα ἤρχετο μίαν
φοράν καί προσεκύνει τόν γέροντα. Ἀφ'
οὗ δέ ὁ γέρον ἀπέθανεν, ἦλθεν πάλιν ὁ
λέων κατά τήν συνήθειάν του, καί ἐζήτει
νά προσκυνήσῃ τόν γέροντα, καί μή
εὐρίσκων αὐτόν, ἐφαίνετο ὅτι λυπεῖται
καί ἀγανακτεῖ· ἐπειδή δέ ὁ μαθητής τοῦ
Ὀσίου μέ πολλά σχήματα ἔδωκεν εἰς
αὐτόν νά αισθανθῇ, ὅτι ἀπέθανεν ὁ γέ-
ρων, διά τοῦτο ἐκεῖνος ἐθρήνη μέ λε-
πτόν βρῦχημα τόν θάνατον τοῦ γέρο-
ντος, καί ἐφαίνετο ὅτι ἐζήτει τόν τάφον
του. Ἀφ' οὗ δέ ὁ μαθητής τοῦ Ὀσίου
ἔφερε τόν λέοντα εἰς τόν τάφον τοῦ γέ-
ροντος, τότε ὁ λέων ἔπεσεν ἐπάνω εἰς
αὐτόν, καί μεγάλως βρυχήσας, ἀπό τόν
ὑπερβολικόν πόνον τῆς τοῦ γέροντος
ἀγάπης, ἐξέπνευσε. Μέ τοιοῦτον τρόπον
δοξάζει ὁ Θεός τούς αὐτόν δοξάζοντας
καί κάμνει νά ὑποτάσσωνται τά θηρία
εἰς ἐκείνους, ὅσοι φυλάττουν καθαρόν
τό κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν» (Νι-
κοδήμου Ἀγιορείτου, Συναξαριστής τῶν
δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, τόμος δεύ-
τερος, Ἀθήνησι, σελ. 10, δεξιά στήλη –
σελ. 11, ἀριστερή στήλη).

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ

Ἐπιμέλεια: Σταῦρος Τερζής

- Ἀδελφότητα Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Βαρνάκοβας, *Συνοπτικά Ἀπολυτίκια τῶν καθ' ἡμέραν ἐορταζομένων Ἀγίων* (ἐπιμέλεια Ἱερομονάχου Ἀθανασίου Σιμωνοπετρίτου), ἐκδ. Ἱερόν Ἰβηριτικόν Κελλίον Ἀγ. ᾽Αννης, Καρυές, ᾽Αγ. ᾽Ορος 2008.
- Γέροντος Ἰβάν τοῦ Βάλαμο, *Πνευματικές Διδαχές*, ἐκδ. Μαΐστρος, Ἀθήνα 2010.
- Ἐγκέρ Μαξίμου (ιερέως), *Κράτα τό νοῦ σου στόν ᾽Αδη. Ὁ ᾽Αγιος Σιλουανός καί ἡ ἐλπίδα τῆς Βασιλείας*, ἐκδ. Ἐν πλῶ, Ἀθήνα 2009.
- Εὐδοκίμωφ Μιχαήλ (ιερέως), *«Εἶδα τίς ἀκτίνες τοῦ φωτός...»*. Ὁ ᾽άγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ καί ὁ ἔσω ἄνθρωπος, ἐκδ. Ἐν πλῶ, Ἀθήνα 2010.
- Ἱερά Μονή Δοχειαρίου, *Μορφές πού γνῶρισα νά ἀσκοῦνται στό σκάμμα τῆς Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Τό Παλίμψηστον, Θεσσαλονίκη 2010.
- Νικολόπουλου Πάνου, *Ἡ μετάλλαξη τῆς οἰκογένειας. Οἱ νέες οἰκογενειακές σχέσεις καί ἡ ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2011.
- Κούτσα Συμεών (Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης), *Ἡ ἱερωσύνη μου. Κείμενα ἱερατικῆς εὐθύνης*, ἐκδ. Ἐν πλῶ, Ἀθήνα 2008.
- Μακράκη Μιχαήλ, *Ἡ ψυχολογία τοῦ ἀσώτου. Τά τρία στάδια τῆς ὑπαρξιακῆς πορείας του*, ἐκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2011.
- Μπαθρέλλου Δημητρίου (ιερέως), *Σχεδιάγραμμα δογματικῆς θεολογίας*. Μέ βάση τό συγγραφικό ἔργο τοῦ Ἀγίου Συμεών Θεσσαλονίκης, ἐκδ. Ἐν πλῶ, Ἀθήνα 2008.
- Νικολαΐδη Ἀπόστολου, *Κόλαση καί παράδεισος. Ἡ διαλεκτική κοινωνίας καί ἀκοινωνησίας*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2011.
- Ὅσιου Κασσιανοῦ τοῦ Ρωμαίου, *Οἱ ὀκτώ λογισμοί τῆς κακίας*, ἐκδ. Παρρησία, Ἀθήνα 2009.
- Παπαγιάννη Κωνσταντίνου (πρωτοπρ.), *Μικρή εἰσαγωγή στήν Ἀγία Γραφή*, ἐκδ. Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσσαλονίκη 2011.
- Παπαδόπουλου Στυλιανοῦ, *Ὁ Μακαριστός Ἰάκωβος Τσαλίκης* (11η ἐκδ.), ἐκδ. Ἀκρίτας 2009.
- Ροδίτη Γεωργίου, *Χριστιανισμός καί πλοῦτος* (3η ἐκδ.), ἐκδ. Σταμούλη, Ἀθήνα 2009.
- Σωφρονίου Σαχάρωφ (ἀρχιμ.), *Τό μυστήριον τῆς χριστιανικῆς ζωῆς*, ἐκδ. Ἱερά Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας 2010.
- Τζόνσον Σάντρας, *Ἐνα παιδί βαστάει τόν οὐρανό*. Μία ἀληθινή μαρτυρία πόνου καί ἐλπίδας, ἐκδ. Ἐν πλῶ, Ἀθήνα 2011.
- Τσομπάνη Τρύφωνος, *Τό μυστήριον καί ἡ διακονία τοῦ Λόγου*, ἐκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2010.
- Φλογέρα ᾽Αγι, *Κραυγές στή σύγχρονη ἔρημο. Στοχασμοί καί στεναγμοί*, ἐκδ. Λυχνία, Ἀθήνα 2009.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ*

Ἐπιμέλεια: Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ: «Ἡ δέ γυνή ἵνα φοβεῖται τόν ἄνδρα», θεολογικός σχολιασμός στό Ἐφεσίους 5,33, Ἐκδόσεις «Παρησία».

Ἐνα μικρό σέ ὄγκο βιβλίο πού ξεχειλίζει ἀπό τήν ἀγάπη τῆς καρδιάς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου καί τοποθετεῖ στήν σωστή βάση τήν γνωστή ρήση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅπου ὁ φόβος εἶναι ἱερός καί πηγάζει ἀπό τήν ἀγάπη καί τόν σεβασμό. Τήν ἀπόδοση τοῦ κειμένου στήν σύγχρονη νεοελληνική γλώσσα ἔκανε ὁ π. Ἡλίας Γ. Διακουμάκος καί τήν μετάφραση στήν ἀγγλική ἡ Καρολίνα Μακροπούλου.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Μ. ΣΩΤΗΡΧΟΥ: Ὁ Μυστικός Δεῖπνος τῆς Ρωμιοσύνης (Ἱστορίες καί Διηγήματα τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς), Ἐκδόσεις Μ. Μπότση, Ἀθήνα 2010.

Ἐπιλογή μερικῶν ἀπό τά καλύτερα δημοσιευμένα διηγήματα καί ὀρισμένα ἀδημοσίευτα τῆς τελευταίας περιόδου ἑνός σημαντικοῦ σύγχρονου συγγραφέα, ἀπό τούς σημαντικότερους τῆς σειράς πού ἔχει νά παρουσιάσει ὁ χῶρος πού καταγίνεται μέ τήν Παράδοση τῆς Ρωμιοσύνης. Εἰκόνες ἀπό τήν πορεία τοῦ Γένους ἀπό τό Βυζάντιο ὡς σήμερα, μέ τίς ἀξίες, τίς ἀρχές καί τό ἦθος τῆς παράδοσης τῶν Νεοελλήνων μέ τόν γοητευτικό καί ξέχυλο ἀπό πνευματικότητα λόγο τοῦ Παν. Σωτήρχου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ *Τά Θρησκευτικά ὡς μάθημα ἀναζήτησης ἀληθείας καί ζωῆς*. Νεάπολη Θεσσαλονίκης 2010.

Τά Πρακτικά τῆς καθιερωμένης κατ' ἔτος Ἡμερίδας Θεολόγων Καθηγητῶν Γυμνασίων καί Λυκείων τῆς περιφέρειας τῆς Ἰ. Μ. Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως, πού ἀποσκοπεῖ γιά τήν ἐπικοινωνία τῶν Θεολόγων Ἐκπαιδευτικῶν καί τήν προώθηση καί ἐπίλυση προβλημάτων γύρω ἀπό τό μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν μέσα ἀπό γόνιμο διάλογο. Ἡ ἔκδοση συνοδεύεται ἀπό ἐνδιαφέρον φωτογραφικό ὕλικό ἀπό τήν ἐκδήλωση.

ΑΡΧΙΜ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ Κ. ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ: *Πῦρ καί μανία. Γιατί λέμε ὅχι στήν καύση τῶν νεκρῶν*, Ἐκδοση Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», Ἀθήναι 2011.

Κατατοπιστικό καί σαφές ἐγχειρίδιο γιά τό θέμα τῆς καύσης τῶν νεκρῶν ἀπό ἱστορική ἄποψη, ἀπό τήν θέση τῶν ὑποστηρικτῶν της καί ἀπό τήν θέση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Φ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: *Ψῆγματα ἀπό τά Κατά Ματθαῖον, Μᾶρκον, Λουκᾶν καί Ἰωάννην* (σέ τρία τεύχη), Χίος 2010.

Ἀνάλυση Εὐαγγελικῶν Περικοπῶν, καί ἐμβάθυνση στά νοήματα τῆς Διδασκαλίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* Λόγω τῆς πληθώρας τῶν ἐντύπων πού λαμβάνομε ὑποχρεούμεθα νά ἀναφέρομε ὀρισμένα περιληπτικῶς, ὥστε νά γνωστοποιῶμε στούς ἀποστολεῖς τήν παραλαβή τους.

- Ἀπό τόν Πρωτ. Π. Γεώργιο Βαμβακίδη, Ἐκπρόσωπο Τύπου τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος, λάβουμε τήν ἀκόλουθη ἐνημέρωση σχετικά μέ τό μισθολογικό, τίς συντάξεις καί τό ἐφ' ἅπαξ τῶν Κληρικῶν:

Γενικά περί μισθοδοσίας τῶν Ἐφημερίων

α) Ἡ μισθοδοσία τῶν Ἐφημερίων προέρχεται ἀπό εἰδικό Κεφάλαιο «περί μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου» πού ἐπιβαρύνει τόν Κρατικό Προϋπολογισμό καί ὄχι ἀπό τό ἴδιο Κεφάλαιο «περί μισθοδοσίας τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων» πού ἀφορᾶ σέ ὅλους τούς Δημ. Ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους. β) Τά πάσης φύσεως ἐπιδόματα πού χορηγοῦνται ἀπό τό Κράτος πρός τούς Δημ. Ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους δέν χορηγοῦνται καί γιά τούς Κληρικούς, διότι ἡ μισθοδοσία τους δέν προέρχεται ἀπό τό ἴδιο Κεφάλαιο πού ἰσχύει γιά τούς ἀνωτέρω. γ) Οἱ Κληρικοί γιά νά λάβουν οἰονδήποτε ἐπίδομα, πρέπει νά συναποφασίσουν ἐκ τῶν ὑστέρων τά τρία συναρμόδια Ὑπουργεῖα (Παιδείας, Ἐσωτερικῶν, Οἰκονομικῶν), ἐξαρτώμενοι πάντοτε ἀπό τήν ἀνάλογη διάθεση τοῦ κάθε ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ. δ) Γιά νά μήν ὑπάρχει καμία διάκριση στήν μισθολογική ἐξέλιξη καί στήν παροχή ἐπιδομάτων τῶν Κληρικῶν ἔναντι ὄλων τῶν ἄλλων Δημ. Ὑπαλλήλων καί λειτουργῶν τοῦ Κράτους, πρέπει νά ἐνταχθοῦν πλήρως στό Ἐνιαῖο Μισθολόγιο χωρίς νά ἀπολέσουν (;) τήν θρησκευτική καί λειτουργική τους ιδιότητα, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει μέ ἄλλους δημοσίους λειτουργούς, π.χ. τούς ἰατρούς, οἱ ὁποῖοι ἐντάσσονται μισθολογικά στό δημοσιούπαλλήλικό καθεστῶς ἀλλά δέν ἀποποιοῦνται τήν ἰατρική λειτουργική τους ιδιότητα. Αὕτη ἦταν καί ἡ ἀπόφαση τῆς πρόσφατης Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς 22.02.11 τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε.

Συντάξεις καί ἐφ' ἅπαξ κληρικῶν

Οἱ κληρικοί πού ἐπιθυμοῦν νά συνταξιοδοτηθοῦν θά πρέπει ἀπαραίτητα νά ἔχουν τίς ἐξῆς προϋποθέσεις: α) Νά ἔχουν συμπληρώσει ἀπαραίτητα τό 70ό ἔτος τῆς ἡλικίας τους, προσοχή ὄχι νά διανύουν τό 70ό, καί νά ἔχουν πραγματική ὑπηρεσία 35 ἐτῶν εἴτε συνολικά ὡς Ἐφημέριοι εἴτε μαζί μέ ἄλλη ἀσφαλιστική Δημόσια ὑπηρεσία (Ι.Κ.Α κ.λπ.). Γιά ὅλα τά χρόνια ὑπηρεσίας τους εἶναι ἀπαραίτητη ἡ κανονική καταβολή ἐκ τῆς μισθοδοσίας τους τῆς ἀσφαλιστικῆς εισφορᾶς πρός τά Ταμεία τους. β) Νά ἔχουν συμπληρώσει τό 75ο ἔτος τῆς ἡλικίας τους καί ἀπαραίτητα νά ἔχουν 15ετή πραγματική ὑπηρεσία, ἀποδίδοντας κανονικά γιά τήν 15ετία τήν ἀσφαλιστική εισφορά τοῦ Ταμείου τους. γ) Γιά λόγους ὑγείας ἀνεξαρτήτως ὁρίου

ήλικίας, να έχουν όμως καταβάλει για 15 έτη ασφαλιστικές εισφορές στα Ταμεία τους. (Δημόσιο, Ι.Κ.Α., κ.λπ.). Στή προκειμένη περίπτωση απαιτείται ιατρική γνώματευση περί τής ανικανότητας άσκησης καθηκόντων, από τήν Δευτεροβάθμια Ύγειονομική Έπιτροπή τής Περιφέρειάς όπου ύπάγεται ή Ίερά Μητρόπολις στήν όποία ύπηρετεί. Στήν περίπτωση αυτήν οι κληρικοί λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη.

Τά έφ' άπαξ τών κληρικών χορηγούνται είτε όταν συνταξιοδοτηθούν, είτε, για όσους έπιθυμούν να λάβουν έφ' άπαξ πριν από τήν συνταξιοδότησή τους, έφόσον έχουν συμπληρώσει τό 65ο έτος τής ήλικίας τους και έχουν ασφαλιστικές εισφορές προς τό Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε., τουλάχιστον για 15 έτη (Ν. 3232/2004). Σ' αυτήν τήν περίπτωση απαιτούνται τά έξής δικαιολογητικά: α) Αίτηση του ενδιαφερομένου προς τό Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. β) Βεβαίωση τών άποδοχών τής τελευταίας πενταετίας. γ) Φορολογική ένημερότητα. δ) Βεβαίωση Ύπηρεσιακών μεταβολών από τήν Ί. Μητρόπολη. ε) Ύπεύθυνη δήλωση προς τό Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. ότι δέν έχει λάβει προηγουμένως έφ' άπαξ από τόν ασφαλιστικό του φορέα (Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε). Τά ως άνω δικαιολογητικά προσκομίζονται στό Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε μέ διαβιβαστικό τής Ί. Μητροπόλεως. Όσοι Κληρικοί έχουν λάβει πριν από τή σύνταξή τους, βάσει του ως άνω Νόμου, τό έφ' άπαξ, μετά τήν συνταξιοδότησή τους, μέ αίτησή τους προς τό Τ.Π.Ο.Ε.Κ.Ε. λαμβάνουν τήν έπιστροφή φόρων από τήν ήμέρα πού έλαβαν τό έφ' άπαξ ως τήν ήμέρα τής συνταξιοδότησής τους άτοκα.

● Τήν χειροτονία του πρώτου μή μισθοδοτούμενου έγγάμου Διακόνου τής Ί. Μ. Δημητριάδος, τέλεσε τήν Κυριακή τής Τυρινής ό Σεβ. Δημητριάδος κ. Ίγνάτιος, στόν Ί. Ν. Άγίου Σπυρίδωνος Ν. Ίωνίας και συνεχάρη τόν νέο Διάκονο, διότι άποφάσισε ν' άγωνιστεί μέσα στήν ιερωσύνη, μέ θυσιαστικό φρόνημα, χωρίς τήν έξασφάλιση τής μισθοδοσίας, και άνακοίνωσε ότι και άλλοι δυό ύποψήφιοι θά ένταχθούν έκουσίως υπό τό ίδιο καθεστώς στόν Ί. Κληρο τής τοπικής Έκκλησίας κατά τήν περίοδο τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Τήν Κυριακή τής Όρθοδοξίας ό νέος Διάκονος, πρώην άθλητής τής κωπηλασίας, χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος στόν Μητροπολιτικό Ί. Ν. Άγ. Νικολάου Βόλου.

● Μέ τήν συμπλήρωση πέντε έτών από τήν κοίμηση του μακαριστού π. Παύλου Καββαδία, πού διατέλεσε επί σειρά δεκαετιών Ίεροκήρυκας τής Ί. Μ. Διδυμοτείχου, Όρεστιάδος και Σουφλίου, τελέσθηκε στίς 5.02.11 μνημόσυνο, στόν Ί. Ν. Άγίων Θεοδώρων Ν. Όρεστιάδος μετά τήν τρισαρχιερατική Θ. Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβ. Πισιδίας κ. Σωτηρίου και συλλειτουργούντων τών Σεβ. Γλυφάδας κ. Παύλου και του οικείου Ίεράρχου κ. Δαμασκηνού. Στή διάρκεια τής Θ. Λειτουργίας ό Σεβ. Διδυμοτείχου χειροτόνησε Διάκονο τόν κ. Γεώργιο Σερκελίδη από τό Σοφικό Κορινθίας. Άκολούθησε Ήμερίδα-Άφιέρωμα στή μνήμη του, στήν όποία μίλησαν για τήν προσωπικότητα και τό πολύπλευρο έργο του μεταστάντος, ό Άρχιμ. π. Χ. Ριζιώτης, ό Πρωτ. π. Θ. Χριστοδούλου, ό Πρόεδρος τής Χριστιανικής Ένώσεως Ν. Όρεστιάδος «Θεία Οικοδομή» κ. Εύ. Κουρτίδης και ή θεολόγος κ. Μ. Παπαδοπούλου.

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Τακ. Γραφείο Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ
Αριθμός Άδειας 10

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Άθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203